

Peržvalga.

// Užgavom „jausmus“. Pasitaiko, kad švelnūs jausmai galima rasti kartais ir tėnai, kur jų nėra nereikalauna. Taip jie susirado ir pas „Keleiv“, kuris nr. 46 nusiskundė, jogei mės jį labai užgavę per širdį, pasakydami anandien, kad „Laisvē“ bizdeliuoja. Nežinom, ką mūsų negarbus draugas suprato po šituo žodžiu. Bet jeigu ji taip užgavome, tai iš vieinos pusės pasidžiaugsimė, jog ir „Keleivio“ žievės dar nečama tokios storos, kaip mės manėme; antra—norėtume, kad mūsų draugas išrastų iš savo etikos kodekso tokį žodį, kuriuo galima būtų pamainyti tokį baisų žodį „bizdeliuoja“, kalbant apie „kel.“ ir „Laisvē“ tokius darbus, kaip šmeižimą ypatu, boykotavimą taučių draugijų ir t. p. darbelių. Tikimės, kad „Keleivis“ tokį žodį išras, nesa jis gabus ant kalimo „juodašimėj“, „renegat“ ir tam panaši, anot jo, „perl“, (kadis „Keleiviski“ perlų).

Del vieno „Keleivio“ užgaudatos širdies nereikės daryti laikraštininkų susivažiavimo ir dapildyti mūsų etikos „bankrutu“. Mės jau viską prisiūtume, jei tik žinotume, kad nuo šio laiko ir „K.“ pretensijos prie etikos bus ko nors vertos.

Apie patį mūsų išsitarimą „bizdeliną“, mės prisipažistame, kad jis yra vulgariškas. Bet prietokios vulgariškos pakraipos „Laisvēje“ jis labai tinka. To laikraštuko mėlynimus ir šmeižtus niekuo ir negalima pavadinti, kaip tuo, ką lietuviu sako apie bimbalo ingiltą versiuką, kad „bizdeliuoja“ (laksto). Žinoma, „Keleivio“ redaktoriui kai-kurie lietuviški žodžiai gal ir nesupranti. Bet užtais vely jau jis ir nesiskytu, kad nesupranta, nes ką gali žinoti, ką kiti pamislys...

// „Zemaitys“ dar noris lietuvius pataisyti. „Draugas“ N45) dar esas matės garsingą neprigulmiecį kuningo Urbono „laikraštī“ — „Zemaitys“. Šiaip rašo:

„Išėjo 12-sis iš eilės „Zemaičio“ numeris. Regimai Urbonui nekaip pradėjo sekties, nes laiko reikalingu daiktu pagrumoti savo priešams Dievo bausme. Rašo jis:

„Ariewskupas Isz sena krai-jaus kurs dawe szwēntinima Kungi Urbonu waldze szwēta Petrus Apazto misijes.

Kurie Bluzni ir prisynas, ant tu Neptielu Križiaus Christaus ateis korone Dieva“.

Kun. Urbonas dar eina su milžiniška misija ne tikta išvijimo požiūrius iš Romos, bet ir atvedimo visų lietuvių ant žemaitiško kelio. Todel rašo jis:

„Asz matidamas. Atgaiwinima sznektofundamentaliszkos, ir užlaikima varda Žemaičių išdawiau Žemaitį“.

Kaip žinome, iškiolei dar nebudo nei vieno laikraščio, kuris Urbono „Žemaiti“ prisipažintų už broli. Taip tas nebagas ir žemaičiuoja sau vienas.

// Neatsakyti niekeno klausimai. „Tėvynė“ disputuoja su „Keleiviu“ ir p. S. Michelsonu, kuris norėdamas nubaltinti nebaltą Bagocius pasielgimą prieš visuomenę, nžduoda jai ivairius klausimus. „Tėvynė“ ant tu užklančiai pasižada atsakyti toliau, kudu jai bus atsakyta ant klausimų:

1) Kas pernai apskundė SLA.

New Yorko (Albany, N. Y.) Insurance Departamento Komisionieriui; 2) Kas užpernai apskundė Suv. Valstijų krasai „Vienuče Lietuvninkų“ už pranešimą neva apie lioterijas? 3) Kas iškundė Suv. Valstijų krasai J. Sekevičių už neva nusiuntimą atvirlaiškiu „Kovos“ redakejion? — Juk visi štie darbeliai tarp savęs turi tvirtai sariši ir, be abejonių, ant šitų klausimų „Keleivis“ ir Bagočius lengvai atsakytu, jeigu tik užtekinai turėtų pilietiškos drąsos.

•

// Prūsų Lietuvių „Santara“ priemė konstituciją. Spalio 6. Tilžėje įvyko 2-asis Prūsų lietuvių suvažiavimas. Dalyvavo ingaliotiniai nuo sekancių draugijų: Aušra, Ažuolas, Beržas, Birutė, Dobilas, Jaunučių draugija, Jauniūnas, Vainikas, Lietuvių Giedotų Draugija, Spindulys, Vainikas, Lietuvių Draugija ir Žiedas. Tai-gi suvažiavime dalyvavo 13 draugijų, kurių buvo atsiuntuotos 21 ingaliotinė. Cia galutinai priimta „Santaro“ — draugijų susivienijimo ištatai.

Priemės ištatas liko išrinkta „Santaro“ komisija: M. Ašmutaitis iš Tilžės, J. J. Margys iš Versmininkų, K. Urėdaitis, Vanagaitis ir Vidūnas iš Tilžės. Šale šitų penkių liko išrinktos „Santaro“ raštininku M. Gudaitis iš Tilžės. Minėtotieji asmenys yra išrinkti vieneriems metams. „Santara“ garsis savo reikalas „Birutėje“ ir „Apžvalgoje“.

Turint kokį nors reikalą i „Santara“ reikia siūsti štai tokiu adresu:

M. O. Gudat, Tilsit, Grabenstr. 6.

•

// Kiek išsiunčia lietuvių tė-vynėn pinigų. „Katalikas“ per-spausdina iš kauniskės „Vienubēs“ sekancią žinutę: „Kauno kra-sos valdyba suskaičius, kad 1911 m. Kauno gubernijon parsistuta iš Amerikos 3,345,837 rubliai. Pa-lei pavietus parsistą pinigų su-ma taip išpuoja: Kauno pav — 343,462 r., Aukmergė — 511,462 r., Ezerėnu — 200,881 r., Panevė-zio — 453,731 r., Raseinių — 568, 072 r., Telšių — 607,650, ir Šiau-lių — 604,173 r.“

Berods „Vienubē“ nelabai už-ganėdinta štaičiai suvirš trimis milijonais rublių, nes lietuvių amžians ir paeinias iš Kauno gubernijos pav. — Jisai dalyvavo sumišiuose 1863 m. ir paliko ga-na daug labai indomių dalykų kaslink šitų sumišimų, o taipgi apie savo emigraciją užrubežin. Literatas A. Medekša paraše keletą gana rimtų dalykų lietuvių ir lenkų kalbose. Kaipo tikrai in-telligentiškas ir plačių pažiūrų žmogus jis i savo raštus jneš daug svarbių žinių ir dokumentų prirodymu. Geistica, kad jo giminės išleistų kaip jo raštus, taip ir jo biografija. (Lenkiška forma Medekza paeina iš lietuviškos Medeška, t. y. medaus jieškotojas. Senovės laikose Lietuvas miškuose buvo daug bičių, kurių jieškotojai vadinos tur-būt medeškai, t. y. medaus jieškotojai).

•

qx Literatiškos naujienos. „Dil-gelēse“ p. Špokas rašo:

„Autoriai, Rašėjai, Vertėjai: — Prašau susilaikyti nuo vertimo sekancių veikalų, nuo kurių autorii ir išleistuvų esu gavęs daleidimą versti ir turui padareti sutartį su Dr. Harvey, nuo kurio prigulės jų išleidimas: 1) „The shop talk on Economics“ — Mary E. Marey. 2) „Berger's Broadside“ — Victor L. Berger. 3) „Mein Liebchen“ — Anon. 4) „Nur einst, aber nicht mehr“ — Lieber“.

Naujas laikraštis. „Viltis“ (N124) rašo: „Žemaičių seminarijos profesorius kun. kan. J. Skvireckas ketina leisti Kaune nauja teologijos laikraštį vardu „Bažnytinė Apžvalga“. Laikraštio programa esanti labai plati, Jame būsių paliečiamai ne vien teologijos, bet ir kiti bažnytinio gyvenimo klausimai. Eisiai du kartu per mėnesi. Prašomas gubernatorius jau esas paduotas“.

„Katalikas“ N45 praneša, jog p. P. Lapelis verčias lietuvių kalbon iš latiniškos 5-kių veiksmų tragediją „Hermenegilda“.

„Draugas“ nuo N45 išvedė, syki i mėnesi būsimą, literatūros skyrių. Sitame numeryje iš dalies tą išpildo, nes yra pavesta puslapis

peržvalgai-kritikai poezijos, beletristikos, dramos, muzikos, dailės ir literatūros. — Yra tai tokia naujonybė, kurios dar nei viena me iš mūsų savaitraščių nebuvo, o kuri būtinai reikalinga. Tebūni gera pradžia!

„Katalikas“ N46 pradėjo spaustinti „Užkerētas Jačkus“, vieno veiksmo komedija iš lietuvių kai-miečių gyvenimo. Rašo S. Kaimietis.

•

// Abstinencija pas Getus. Rašo „Litwa“: „Gazeta Lódzka“ N20 sakanti: „Tūlas mažai mums žinomas Decaenės, kursai gyveno pirmoje pusėj 1-mo šimtmecio prieš Kristą, taip smarkiai kovojo su girtuoklyste, kad getų (ne gotų) tauta, atsižymėjusi didžiu girtuokliaivim, po jo prakalbū intekme, priešais alkaholozmą, pa-mažu sunaikino visus savo krašto vyndaržius ir nuo to laiko jie visi perstojo gėrę vyną“.

Tasai yra netikta abstinencijos priparodymas gilioje senovėje, bet kartu, kad getai (liet. gečiai-piemienis), kuriuos historikai riša kartu su lietuvių jatvingiais, kada-tai gyveno tol i pietus ir tik laikui bėgant jie apsigyveno žiemiu dalyj Lenkijos ant Vistulos ir Bugo upių.

•

// Kumingačių ir titulų pas-mus netruksta. Nesenai New Yoko „Evening World“ atspausdino žinutę (matyt Bagočiaus prisiūta), jogei Harvardo universitatėje kalbėsi „Fortunatas Johano-vieč-Ivanovich Bagocius de Bagoczewski“. Dabar „Draugas“ N46 perspausdina iš Bostono „American“ pašiepimą, kuriame aprašyta apie daugybę Bagočiaus kar-žygiskų darbų: jis Rusijos valdžią privartę taip riestai, kad tik ne-beissiuntusi jo Siberijon; pabėges Prūsus, bet ir vokiečių valdžią nusigandusi Bagočiaus „radika-liškų“ ir paliepusi veikiai išsinešinti. Dabar jis Bostone bandas sukritikuoti garsų mokslo vyra prof. Eliot.

Mums niekas taip nestebins, kaip tas, kad apie vieną kloną tiek daug laikraščiai šūkauna.

•

// Pasimirė lietuvis literatas.

Spalių 1. š. m., kaip praneša „Litwa“, Vilniuje pasimirė plačiai ži-nomas lietuvių visuomenei Antanas Medekša, turėdamas 67 m. amžians ir paeinias iš Kauno gubernijos pav. — Jisai dalyvavo sumišiuose 1863 m. ir paliko ga-na daug labai indomių dalykų kaslink šitų sumišimų, o taipgi apie savo emigraciją užrubežin. Literatas A. Medekša paraše keletą gana rimtų dalykų lietuvių ir lenkų kalbose. Kaipo tikrai in-telligentiškas ir plačių pažiūrų žmogus jis i savo raštus jneš daug svarbių žinių ir dokumentų prirodymu. Geistica, kad jo giminės išleistų kaip jo raštus, taip ir jo biografija. (Lenkiška forma Medekza paeina iš lietuviškos Medeška, t. y. medaus jieškotojas. Senovės laikose Lietuvas miškuose buvo daug bičių, kurių jieškotojai vadinos tur-būt medeškai, t. y. medaus jieškotojai).

•

qx Literatiškos naujienos. „Dil-gelēse“ p. Špokas rašo:

„Autoriai, Rašėjai, Vertėjai: — Prašau susilaikyti nuo vertimo sekancių veikalų, nuo kurių autorii ir išleistuvų esu gavęs daleidimą versti ir turui padareti sutartį su Dr. Harvey, nuo kurio prigulės jų išleidimas: 1) „The shop talk on Economics“ — Mary E. Marey. 2) „Berger's Broadside“ — Victor L. Berger. 3) „Mein Liebchen“ — Anon. 4) „Nur einst, aber nicht mehr“ — Lieber“.

Naujas laikraštis. „Viltis“ (N124) rašo: „Žemaičių seminarijos profesorius kun. kan. J. Skvireckas ketina leisti Kaune nauja teologijos laikraštį vardu „Bažnytinė Apžvalga“. Laikraštio programma esanti labai plati, Jame būsių paliečiamai ne vien teologijos, bet ir kiti bažnytinio gyvenimo klausimai. Eisiai du kartu per mėnesi. Prašomas gubernatorius jau esas paduotas“.

„Katalikas“ N45 praneša, jog p. P. Lapelis verčias lietuvių kalbon iš latiniškos 5-kių veiksmų tragediją „Hermenegilda“.

„Draugas“ nuo N45 išvedė, syki i mėnesi būsimą, literatūros skyrių. Sitame numeryje iš dalies tą išpildo, nes yra pavesta puslapis

duoda toje srityje gana plačias ži-nias ir užganėdži kiekvieną moteri. Lietuvės gali kreiptis prie mo-kylos prezidento šiuom adresu: Dr. J. Šliupas, 1419 N. Main ave, Scranton, Pa.

•

// Ir Petrausko broli perseki-oja. Jau buvo rašyta, jogei rusų policija labai smyliai buvo pradējus gretintis prie gerb. mūsų kompozitoriaus, M. Petrausko. Kažkas būtų išėjė, jei jisai būtų nepasiskubinti išvažiuot Amerikon. Dabar štai kaip rašo laikraščiai apie Kipra Petrauską, kuris yra Peterburgo imperatoriaus Marijos teatro artistas. Nesenai teatr direktoriai buvo jam uždraudusi rodyties scene. Mat caro rūmu ministerijai buvęs kažkas pranešės, kad Kipras Petrauskas esas neiškimas, nes 1905 metais buvęs prisidėjęs prie laisvės judėjimo, bet išrodymu tam nebuvo. Tat dabar Marijos teatro direktoriai K. Petrauskui vėl leido rodyties ir vaidinti scene.

•

// Iš Argentinos lietuvių. Iš Buenos Aairės (Argentina) praneša į „Tėvynę“ p. Pauga, kad tūlas Ant. Šaka, kuris tankiai suelpdavo savo vinentėvius, pirkliuadamas arkliais, praloš 5.000 pesų.

Rugpjūčio 10 d. čia atsibuvo gryna lietuviškas vakaras. Va-karo rengėjai intais ir vėliau: dvi skiauti — mėlynai ir Baltai, o viduryje žirgvaikis. Tik gaila, kad vėliau išėjo visai savotiška ir skiriasi nuo vėliavos šiaurinės Amerikos lietuvių. O juk toksai daiktas privalo turėti visur vieno-dum — tai yra tautos ženklas, kuris del visų lieka vienybėn su-traukiančią spęką.

•

// Atstovas Dūmon iš Suvalkų. Lietuvos laikraščiai praneša, jogei nuo Suvalku gubernijos iš 4 tąjų Dūma-atstovų likosi išrinktasis kun. Juozas Laukaitis. Taigi nei Basana-vičius (kurį net „Viltis“ palaikė) nei Bulota neperėjo. Reiškia, pilniausiai laimėjo klerikalu partija.

•

// Valkatų „specialistai“. Kas nežino, kaip reikia ištiesti: iš koo susideda valkatos, tai gali kreip-tis į „Keleiv“, nes šis tartum ge-ras specialistas, apskelbė su nauju išradimu. To laikraščio nr. 46 kokinis žmogutis „Patriots“ rašo iš Chicagos korespondenciją apie tenai atsibus vienės prakalbas, kurių surengė vietinė Simano Daukanto dr-stė, per savo apvaikščiojimą. Susirinkime kalbėjo p. F. P. Bradchulis ir ši-tą privėdžiojo iš Sim. Daukanto rašyto lietuvių historijos. Potam kalbėtojas, tarp ko kito pasakės, jogei nėra pasaulij žmogaus be tautos: jeigu tokie ir yra, tai tik valka-tos. Po šitam sakiniui „Keleivio“ redakcija neįskentė ir tarpe bu-čių štai kokią mudrią žinią pri-segė: „Lawrence'o gi valkatas neko nebebeliktų daryti, kaip priimti. Bet Amerikos valdžia dar nenori priimti šitų iš-lygu, kadangi Rusija matomai nori klausimą taip apvynioti, kad ir Amerikai intikti ir paskui žy-dus po senovės su amerikoniškais pasportais gaudyti. Todel iš Amerikos pusės šitas klausimas dar tampa atidėtas iki susirinks kon-greso posėdžiai.

Naujai išrinktasis prezidentu, gubernatorius Wilsonas pranešė laikraščiams, jogei po užėmimui vėtos kovo 4. ir dar pirmą vaizavimo ant salos Bermuda ant vakaciją, apie 15 balandžio sušauksias tam tyčia kongreso posėdži, tarifo klausimą išrišti ir gyvenimą papiginti.

organizmo. Ligos pasekme pasidaro apsilpimas ir krauso negavumas, kuris negali jau užtraukti net mažos žaizdos. Šita liga daugiausiai kankina karalių ir kuningaičių vaikus. Ją pažino daugelis iš Europos sostų įpėdinių, bei jų broliai ir sesers. Nuo šitos ligos mirė paskutinis Albanijos princas, antras sūnus Ispanijos karaliaus, keli giminaičiai karalienės Marijos ir daugel kitų. Gaemofilia serga, kaip daugelis tvirtina, ir Rusijos sosto įpėdinius — erukas Aleksis.

× **Sofia, Bulgaria.** Kada čion pribuvo iš karės lauko pirma partija suzeistuju, tai vienas iš jų, mirdamas, meldė nusiūsti išimtą iš jo kratinės kulipką jo pačiai ant atminties, kad jis mirė kovoje už šventą darbą.

× **Motina-bulgarė.** Štai ką rašo iš Tyrnova: „Daug griaudinę reginių apsireiškia čia iškeliaujant kareiviams į karės lauką. Taip, tris moteris atėjo ant stoties, kad atsisveikinti, viena su apsivedusiais sūnais, o kitos dvi su savo vyrais. Motina ramiai stovėjo, pakol moteriškės verkė apkabinusios savo vyrus. Paskui ji prašalino marčias ir tvirtu balu priūdė savo sūnams: „Jūsų tėvas krito sukilime už Bulgarijos liuosybę; judu, kaip geri ir tikri jo vaikai, nepažeminkit jo šventos atminties — padarykit viską, kas reikalinga Bulgarijai... Aš judu laiminu — Dievas jūsų apsauga!...” Ta matydamas čionai stovėjęs oficieras, susigraudinės, pabučiavo ranką tos motinos galūnės.

× **Sevastopolis.** Rusų archeologų iškasiniai, surasti arti šito miesto, duoda labai daug ištyrimui medžiagos dar iš Bizantijos epochos. Atidengti du uryvinai maldos namai, karstų sklepai ir kitoki daiktai. Bažnyčia ir rūmas Aleksandro turi apdegimo žymes.

× **134 metų senukė.** Maskvoje, vienoje vargnolių prie glando, grafo Šeremetovo vardu, nesenai mirė seniausia iš čionai buvusių moterų — pana Tatjana Kruglova, turėdama 134 m. amžiaus. I prie glando ji buvo priimta 70 metų; tėnai-gi dar pragyveno 63 metus.

× **Bulgarai karėje žolę valgo.** „Novoje Vremia“ korespondentas, kuris daug matė dabartinėje karėje, tvirtina, jogi bulgarų pergalę paeinant iš to, kad jie nepaiso ant jokių nepritekių. Taip, paveizdan, jeigu turkai kareivai pribanda duonos, tai atsigula ant žolės ir jokis oficerių grumojimas neprirkels nuo pievos turko kareivio, iki jam pristatys duonos. Tuom tarpu bulgarai, pribadę duonos, renka žalį kornų varpas ir net žolę rauną ir valgą, kad tik savo spēkā palaikyti. Be to, vienas bulgaras štaip paskoja: „Mūsų yra mažiau už turkus, bet mūsų kareivų eilėse yra 30,000 kareivių, kurie yra užbaigę universitaciją mokslą. Tame ir yra mūsų tsiprybė!“

× **Merginos armijoje.** „Daily Mirror“ korespondentas rašo, atradęs serbų kareivų tarpe ant karės lauko merginą, vardu Sofia Jovanović, kuri štai ką papasakojo: „Mės gyvenome Makedonijoje ir sykį visą mūsų turtą turkai užgriebė. Mano tėvas buvo senas ir labai gailėjosi, kad neturėjo sūnaus, kuris atkeršytų turkams už šeimynos nelaimę. Todėl miržamas prisiaukė mane ir prisiekino, kad jei iškiltų karė su turkais, tai aš eiciu į kareivą ir kovočiau už šeimynos garbę. Kaip matote, aš tą prisięgia ir pildau“. Oficerai papasakojo, jogei retas

kuris kareivis galis susilyginti narsume su šia 19 metų mergaitė. Pe buvusi Bagdado gubernatorius × **Turkijoje gresia revoliucija.** Konstantinopoliuje areštuota keletas Jaunaturkių partijos vadovų, tų tarpe buvusi Bagdado gubernatoriu Suleiman Nazif ir redaktoriu laikraščio „Tanin“ — Muhi Edin. Juos apkaltina, būk padare platų suokalbi išversti dabartine valdžiai ir atsodinti ant sosto ex-sultana Abdul Hamida. Mat jie tikisi, kad dabar karės laiku ir taip valžia yra išrusi. Taipgi praneša kitos žinios, jogei Turkijoje iškilo kiti kurstymai sukilti žmones ir išteigtis respubliką. Mahmud Ševket esas taikomas apšaukti prezidentu.

davo prašalntais. Užvis pasibjūrētinės vagystės kaltinamųjų dabar ntendantų, buvo daromos 3-joj armijoje laike rusų-japoniškos karės. Mat nandojosi poneliai... ||| **Blagoviečensk.** — Vietinio kalėjimo kalnys Jakovlev išradė naują mašiną-gazomotorą benzинu pritaikintą. Išradimas, rodos, bus labai svarbus. Išradėjas padavė mėldimą gubernatoriui, kad jo išradimą kur-nors pritaikintų.

galvojo sau beždžionę. Kad bent beždžionė būtų nors kiek panaši į aną, ką vokietys išmislijo, tai būtų į ką ir išimylėti; bet čia — tiesiog tifū, valkojas po rūmą, teršia visus pakraščius, išėjus „ant przechadzki“ karstos medžių šakose, daužo langus, avilius su bitėmis apverčia ir niekas jos negali „subarti“, prisiliesti: visi bijo pono rūstybės. O dvaro užvežėtojai lygiai su ponu beždžionę gerbja.

Beždžionė taip indrišo, kad net ant žmonių pradėjo užpildinėti. Andai Druseikių Ladigienei ranką, paskui Užbalinienei pirstą sukramtė. Pirmo šito p. Štseitinei alkūnę prakando. Visos sukrumtytosios moteris po 3—4 savaites sirgo. Ne viena moterė gavo išgasčio, kitos ištrūko iš nagų beždžionės sudraskytomis skaromis ir apiplėšytais drabužiais. Nuskriaustosios kreipėsi į dvarą, kad joms už liga ir gaištį atlygiuntai užvezdėtojai nenori šnekėti, kiekvienas teisindamas savę, būk tai ne jo išmislitas gerbjamoji beždžionė. Dabar vieškeliu, kur einā pro Atstravos dvarą, bijo jau žmonės pėsti ir vaikščioti.

Bet čia pasakos negalas. Pasirodė, kad vienos baidykles mažai. Dabar dvaras augina žmonių arkliaus baidyti 3 meškas. Kad tiksliai geriau pasiekus, patalpino tas 3 meškas sode prie pat vieškelio. Nepranašaujant niekam blogo, visgi galima spėti, kad nuo tų meškų pabsibaide arkliai vieną į griovį sutratis ingrūs, kitą po laukus padaužys, o kitam gal ir sprandą nusunks. Bet negi brangus mužinės sprandas, negi gali grafas be žaislo gyventi?

(„Liet. Ūkin.“)

Lietuviai artistų bendrovė. Pirmodieni, spalių 8. pas Vilniaus ntarai Serdiukovą įregistruota lietuvių artistų bendrovė („polnoje tovariščestvo“). Pilnas tos naujos bendrovės vardas: „Vilniaus lietuvių dramos artistų bendrovė“. Bendrovės bendru išviso 22 žmonės. Bendrovės reikalų žūrių bendru išsirinkta iš savo tarpo direkciai. Direktoriumi tvarkadariu išrinktas K. Alyta, išdininku A. Rucevičius, sekretorium J. Strazdas ir režisierium L. Gira.

Kita kartą padėsime apie tą naujają mūsų bendrovę daugiau žinių. Tuo žygiu pasakysime tik, jog bendrovės tikslas — kelti lietuvių scenos dailę Vilniuje, ir, apskritai, Lietuvoje. Nors pamatinis bendrovės kapitalas tuo tarpu ir nedidelis, vos 220 rublių, tačiau b-vė tikisi ir su tokino išteklium padaryti nemaža, žinoma, jei bendrovė padės savo užuojuanti mūsų visuomenę, kuo b-vė pasitiki. Pradžiai Vilniuje daug ir nereikia. Pirmiausiuoju b-vės žygijus bus padaryti galutinai sutartį su „Rūtos“ valdyba, kaip tai jau nutarę visuotinis „Rūtos“ narių susirinkimas, nes „Rūtai“ yra labiausiai reikalinga vaidinimui.

Tuo tarpu artistai varo iškart bent kelių veikalų repeticijas kad kartą pradėjė, paskui galėtų dažnai vaidinti. Žemos repertuarės bus keletas dar visai lietuvių teatruse nevaldintų veikalų. Rūpindamasi geru repertuaru b-vė, kaip girdėjome, pasirūpinusi tam tyčia išsiversti kelinis geriausius ir nanjausius svetimų literatūrų dramos veikalus.

Zemaičių vyskupija. Panedėlio kamendorius kun. Žebrauskas ir Šečių kam., kun. Kvietkuskas sumainytis vietomis. Mirė kunigai: rugpjūčio 29 d. Seredžiuje kun. Al. Likevičius, 80 metų jubilatas; spalių 4 d. Krakėse kun. Jur-

gaitis, spalių 4 d. Šidlave kun. Verbickas 75 metų, Sudeikiuose kun. Stonius 47 metų.

Miškų apsaugojimas. Vyriausybė uždraudė kirsti mišką: Grževskio Pavudis dvare 15-kai metų; Daugėlos Vaškaičių dvare (Kauno ap.) ir Meero Girelės dvare (Ukm. ap.) 10-čiai metų.

VILNIUS. Lietuvių kalbos pamokos jau prasidėjo spalių 15. ir Pavlovskio gymnazijoje. Kas savaitė bus po dvi pamokos. Norintių mokyties lietuvių kalbos susirada arti 30. Jų tarpe yra keli, nebemoka lietuvių kalbos. Tėvai dar gerai kalbą lietuviškai, bet savo kalbos nekenčia ir vaikų neišmokę. Be to Pavlovskio gymnazijos lietuvių mokiniai į lietuvių kalbos pamokas galės lankyties ir Vinogradovo gymnazijos mokiniai.

Taigi dabar jau trijose vidutinėse Vilniaus mokyklose išguldoma lietuvių kalba: 1-ojoje gymnazijoje, realinėje (ten leista ateiti ir 2-osios gymnazijos mokiniam lietuviams) ir Pavlovskio gymnazijoje. Dar, rodos, bus leista ir Prozorienės mergaičių gymnazijoje. Taigi jau mažne visi Vilniaus lietuvių moksleiviai bus šiuo reikalui aprūpinti. Tik ar aprūpi mūsų visuomenę gerbjamajį mokytoją Juozą Kairiukštį. Noro pasiaukoti jam netrūksta. Bet žmogus turi gyventi. Be nereikėtų Vilniaus lietuviams gerai pagalvoti, kaip čia geriau sių dalyką sutarkius. Ar šiaip, ar taip, kol vyriausybė mokytojui algos nemoka (atstovu bus priedermė tai iškovoti), visu sunkumą turi pasiimti visuomenė.

Iš „Lietuvių Artistų bendrovės“. Spalių 20 d. buvo skelbtas „Rūtoje“ pirmas jau įrengiamas bendrovės vaidinimas: paimta vaidinti verstine iš ukrainų kalbos drama „Iš meilės“ (Žydivka-vychrestka). Kaip sužinojome, Lietuvių Artistų Bendrovė taisanti ir savo chorą, kuris dalyvauja į rankas.

A. a. gr. Tomas Potockis. Lapkričio 9. Širdies liga īmai pasimiriė Varšavojė vos 52 metus eidas masės gerai žinomas lietuviams suvalkiečiams grafas Tomas Potockis. Lapkričio 14. vėlionių kūnas buvo parvežtas iš Varšavos į Laukšių ir atlaikius Laukšių bažnyčioje gedulingas pamaldas, palaidotas savuose kapuose Pelelių sodžiuje. A. a. gr. Tomas Potockis buvo lenkas, bet kartu ir tikros kultūros žmogus. Jisai Lietuvoje nesistengė varyti endėkų lenkinimo darbo. Kaip kulūros žmogus gerai suprato, kad, gyvenant Lietuvoje, reikia padėti kelti lietuvių reikalus. Kilus sunamymui išteigtis Suvalkijoje ūkio mokyklą, gr. Potockis pirmutinis prie to sunamymo prasidėjo ir, kaip išteigėjų kuopelės pirminkinės, rūpinosi, kiek galėdama, kad ta mokykla įvyktų. Velionis taip pat nemaža prasidėjo prie išteigimo Lukšių seneliams prieiglaudose. Ir dabar prieiglauda gauna dovanai iš jo girių malkų, ir šiaip-jau daug kuo šelpė jisai pavargėlius. A. a. gr. Potockis mokočosi patsai lietuviškai ir moko savo šeimyną, steigė savo dvare lietuviškus vakarus, prigulėjo į mūsų draugijas — „Žagro“ ir „Žiburi“, buvo nuolatinis „Šaltinio“ skaitytojas. Patsai velionis buvo geras katalikas ir savo šeimyną auklėjo tikroje katalikiškoje dvasioje.

Uždraudė fotografuoti be leidimo. Vilniaus policiemeisterio įsakytoje poliečiams aštriai žūrėti, kad fotografai ir mėgėjai netrauktuojukų fotografijų nuo miestų ir atskirų namų be tam tikro leidimo.

Miesto dūmoje. Dūmos narys Lipiec asineš svarbų sunamymą, kad Vilniaus miestas duotų pirmas pradžią ir pavyzdį vartoti kūrui akmens angl. Anot Lipieco malkos einą ir juo tollyn eisiai visi brangyn. Akmens anglio 100 pūdujų užmaino maž-daug visą sieksinį malką, o išeina dešimčiai rublių pigiau, negu malką sieksnis.

Rusų vyriausybės atsakymas Šventamjam Tėvui. „Vil. V.“ rašo, jog vidaus reikalų ministerija indavusi Rusijos pasiuntiniui prie Vatikano D. A. Nelidovui įteikti popežinių rusų vyriausybės atsakymą į popežians encikliką del katalikių spaudimo Rusijoje. Vyriausybė savo atsakymę, pasiremdama vyskupijų revizijos, plėtai išdėsėjusi kataliku kunigijos veikimą Rusijoje, jos propagandą tarp stačiatikių ir tt. Rusų vyriausybė pasilaikanti sau ir toliai teisę nebeleisti peržengti kataliku kuningams savo įstaty.

Kuningų Jasinskio ir Sangailos byla. Spalių 17 ir 18 dd. Vilniaus teismo rūmai svarstė Vilniaus kuningo Stanislovo Jasinskio, ir buvusiojo II-sios Dūmos astovo Sokolkos dekanu (Gardino gubernatorius) kaltinamu buvo juodu, kad kurstę žmones pries atvažiuavusi Sokolkon mariavity kuningą Tulabą ir išviso pries mariavitus. Kaltinamieji prie kalčios neprisipažino. Po dvių dienų svarstymo teismas kun. Jasinski išteisino, o kun. Sangailą nuteisė 7 dienomis kalėjimo. Kaltinamius gynė Vilniaus advokatas Povolockis ir Gardino advok. Samarinas. Kalino prokuroras Bogoslovskis. Liūdininkų buvo 39 žmonės.

Pardavė dvarą. „K. L.“ praneša, kad grafas Ignacas Karolis Korvin-Milevskis pardavė savo Bereizinos dvarą Ašmenos apskrityje Valstiečių bankui už 2,100,000 rublių. Parduotosios žemės esą išviso apie 10,000 dešimtinių („Viltis“).

Dovana „Vilijos“ bendrovei. Dambavos ūkio Parodoje dalyvavo „Vilijos“ B vė, kuri buvo gana daug išstačiusi pienininkavimo įrankių ir įvairių ūkio mašinų. Žemės dirbimo Departamento atstovai ir ūkininkams dalyvaujant, padarytas buvo „Vilijos“ plūgų bandymas; plūgai pripažinti labai geras ir apdovanoti didžiausiaja dovana — dideliu sidabro medaliu, kurį paskyrė žemės dirbimo Departamentas. Medalis tuoju laiku išduotas „Vilijos“ atstovui į rankas.

A. a. gr. Tomas Potockis. Lapkričio 9. Širdies liga īmai pasimiriė Varšavojė vos 52 metus eidas masės gerai žinomas lietuviams suvalkiečiams grafas Tomas Potockis. Lapkričio 14. vėlionių kūnas buvo parvežtas iš Varšavos į Laukšių ir atlaikius Laukšių bažnyčioje gedulingas pamaldas, palaidotas savuose kapuose Pelelių sodžiuje. A. a. gr. Tomas Potockis buvo lenkas, bet kartu ir tikros kultūros žmogus. Jisai Lietuvoje nesistengė varyti endėkų lenkinimo darbo. Kaip kulūros žmogus gerai suprato, kad, gyvenant Lietuvoje, reikia padėti kelti lietuvių reikalus. Kilus sunamymui išteigtis Suvalkijoje ūkio mokyklą, gr. Potockis pirmutinis prie to sunamymo prasidėjo ir, kaip išteigėjų kuopelės pirminkinės, rūpinosi, kiek galėdama, kad ta mokykla įvyktų. Velionis taip pat nemaža prasidėjo prie išteigimo Lukšių seneliams prieiglaudose. Ir dabar prieiglauda gauna dovanai iš jo girių malkų, ir šiaip-jau daug kuo šelpė jisai pavargėlius. A. a. gr. Potockis mokočosi patsai lietuviškai ir moko savo šeimyną, steigė savo dvare lietuviškus vakarus, prigulėjo į mūsų draugijas — „Žagro“ ir „Žiburi“, buvo nuolatinis „Šaltinio“ skaitytojas. Patsai velionis buvo geras katalikas ir savo šeimyną auklėjo tikroje katalikiškoje dvasioje.

(„Šaltinis“).

Ís Lietuvos.

Ís Rusijos.

||| **Maskva.** — Indomus apsiplėšimas pasirodė laike rinkimų i 4-ą dūmą — mat žlugo I. A. Gučkovas, gan gabus ir augmantis politikierius. Jis buvo piliorium spaliečių partijos ir žlugimas — tai teismas Maskvos piliečių spaliečių partijai. O

VEPRIAI, Ukm. p. Skambala pavogė. Grafo Ploterio Veprių dvare buvo skambalas, kuriuo šaukė darbininkus į darbą. Tačiau naktį į Š. Mikolą tą skambala kažinkas pavogė. Mat Š. Mikolą čia visuomet žentė, o Veprių klebonas šimtis iš sakylos užsakė. Mikolines nešventi. Taigi žmonės taip kalba: Vepriose ei na bravaras, į kurį bulves neša iš grafo laukų. Taigi darbininkai, bijodami, kad neverstu jų Mikolės dirbtį ir prašalino tą varpa. Užveida, nerauds skambalo, su pykšė nubėgo kelčiant darbininkų, bet jie atsisakė dirbtu, nes tai girdė K. Ovsianikui. Tas atsitiko ingliotinių rinkimų dienėje prie raštinių žmonės klausant. K. Ovsianikas tą šmeižka padavė valsčiaus teisman.

||

souri valstijoje, prašydamas jo pranešti šios valstijos mervinomis apie tą laimę, kuri joms yra pasiekiamā. Tarp kit-ko jis rašo: „Cion yra mažiausiai apie 5,000 vyrų, kurie užima geras valdikas vietas įvairiose įstaigose su motesniu ne mažiau \$2,000 i metus. Sunku čia surasti netekėjusius amērikoniškų mervinų“.

Už \$1000 kuningas negalis pragyventi. Vienas episkopalaus bažnyčios dvasiškis, kun. Gilbert A. Shaw, iš sakyklos į žmones rezignavo iš vienos, nesa jis už \$1000 algos per metus negalis pragyventi! Jis persikeliai į Hazleton, Pa., kur daugiau moka, nors labai gailis savo aveles paliki. Brangumas gyvenimo mat jau vienam suomus pradeda esti.

Kaip-kur badas ant vyrų. Lowell, Mass. mieste randasi 94 vyrai ant 100 moterių; gi Cambridge proporeja vyrai yra šemesnei kaip 92 vyrai ant 100 moterių; užtai Worcesteris gali pasidžiaugti, nes čia skaitosi 101 vyras ant 100 moterių, o Bridgeport, Conn. net 106 vyrai ant 100 moterių.

6 užmušė dynamitas. Lapkričio 12. Gary, Ind., dynamito sandėlyje ištiko balsi ekspliozija, kur sprogo 2,000 svarų tos pavojingo medžiagos; tapo užmušti du priežiūros ir keturi darbininkai. Mažai reikėjo, kad būtu nukentėjus ir netoli stovėjės žmonių traukinys, nes ekspliozija buvo labai smarki.

10 milijonų dolerių — lieka iš dalinami kasmet tarpe darbininkų telefonų įstaigose Suv. Valstyj. Sulig pagarsinimui, tie didi pinigai išmokami kaipo pensijos, pašalpos sergantiems ir gyvasties apdraudimas 175,000 žmonėms, dirbantiems prie „Bell“ (Varpo) systemos įvairiose įstaigose.

Antracito (kietoji anglis) kainą pakilo jau iki \$7. Tai stebetinas pabrangimas.

Rooseveltas bylinėjasi su laikraščiais. Pulk. Rooseveltas šiomis dienomis patraukė teismanių stelyj Marquette, Mich., vieno laikraščio leidėją kaltindamas jį kriminališkame Roosevelto asmens ižeidime. Apkaltintasis, kol kas atsisakė duoti jokius paaikiinimus ir tapo sulaiykias po užstatata \$500 iki apskričio teismo seisoj.

14 užmuštu, 90 sužeistu — iš priežiūrės užklupimo prekių traukimio ant stovinčio rėlėse pasažeriniu ties Mounz, Louisiana. Nelaimė ištiko iš kaltės torno, kuris turėjo duoti ženkla ateinančiam prekių traukinui, bet to jis nepadarė. Ištikro balsi katastrofa, po kuriai tarnas liko tik pralintas nuo vienos.

Graikai į tėvynę grįžta. Suvienytose Valstijose gyvena apie 305,000 graiku. Prasidėjus karei ant Balkanų, Graikijos valdžia pareikalavo savo pavaldinių, išgalinčių neštį ginklus, grįžti atgal tėvynen. Menama, kad apie 75,000 graiku sugrįžti iš Amerikos, idant pastoti į Graikijos armiją priešais turkus.

Nebereikės dantis traukti. Monroe, Pa. Cionai viena moteriškė, atėjusi pas dentista ir jo kambaryje pamačiusi dantims trauktam tikra sėdynę, taip persigirdė, kad tuo apalop ir greitai mirė.

Socialistų balsai. Jau suskaityta, jogei šiemet socialistų partija gavo 712,709 balsų; 1908 metuose buvo tik 420,464. Todel priaugta kuone ant pusės, kas reiškia didoką jau žingsnį.

Gaidi patraukė teisman. Bayonne, N. J. Kelios dienos atgal policijos namuose susirinko mniai žmonių pažiūrėti, kaip liks nuteistas, papuolet ant teismo suolo gaidys ir jo savininkė. Mat kokiai ten moteris, B., pasiskundė teismu ir pačių leidimą „suarestu-

tii“ gaidi, kursai būk išokes į vežimuką p. B. dukters ir gerokai apdraskės jai veidą. Nabagas gaidelis — bausmė grūmoja...

na į Hazletoną, Pa. pas josios broli viestėtis, o jisai žadėjo vėliau pribūti, sutaisės tūliems namams planą. Depskienė nesulaukdama savo vyro, pagrūžus namo lapkr.

2. rado duris užrakinatas ir lipant ant trečiųjų lubų rado savo vyra sėdinti ant laiptų ir išsirengusi, kaip tik gulti, bet negyva. Daktaras apžiūrėjęs pasakė, jog turėjo būti pakartas, nes visas kaklas pamėlynės ir augščiau ant sienos kabobo virvukė nutrūkusi. Kada ta žūdystė atsitiuko ir kaip, niekas nespėja. Da iki 30 d. spalio J. Depskis daugelis matė po miestą vaikščiojantį. Apžiūrėjus jo surašus kningoje, rado skolos 17 šimtų, ir daug kontraktų namams statyti. A. a. Depskis buvo pažangus vaikinas ir kasdieňa kėlė savo mintį priė augstesnio amato. **A. J. Banišauskas.**

PHILADELPHIA, PA.

Lapkričio 3. LSS. 1 kuopa buvo parengusi prakalbas. Kalbėjo du vietinių: Valis ir LSS. sekretorius, J. Stasiulevičius, agituodami už rinkimus prezidento iš socialistų partijos, E. Debsą. Valio prakalba buvo rimta. Bet p. Stasiulevičius neapsiėjo neatkalbėjęs psalmių apie tautiečius, ypač apie Lietuviai, kaip tai: Vienybė Lietuvninkų Lietuvą, Kataliką ir kitus. Čia aš indėsiu del apibūdinimo jo kalbos keletą žodžių: „Tik dvi yra tautos ant žemės: viena kapitalistų, o antra darbininkų; kitokios nėra (apart buržužu); o tų buržužų apgynėjai yra Vienybė Lietuvninkų, Lietuva ir Katalikas, kurie yra parsidavę kapitalistams ir jų kandidatus garsina už pinigus. Aš žinau, kad čia iš jūsų yra daug skaitytojų Vien. Liet., Lietuvos ir Kataliko.“ Toliaus kalbėtojas išniekino šitų laikraščių skaitytojus, nes, girdi: „jūs atsistakote nuo protavimo, mokslo ir laukimo geresnės ateities; tokiams tereikia pasiūlti ražančius, atsisakyti nuo mokslo ir melstis laukiant gero vės“.

Kaip matyt ir Stasiulevičius pradeda eiti Perkūno pramintais takais. I prakalbas buvo susirinkę virš 200 žmonių; uždengimui lėšų surikta aukų \$8 su centais. **Marksistas.**

WATERBURY, CONN.

Tilpusi „Kataliko“ No. 45 korespondencija apie „Laisvę“ redaktoriaus Pruseikos lošimą kritomis kada čia buvo su prakalbomis pakelė tarpe vienių socialistų triukšmą, kad apie jų „sportavimus“ spauda sužinojo. Ar jie lošę iš tų pinigų, ką per prakalbas surinko, ar iš savo, tai nežinia. Bet tie lošimai jau ne pirmas kartas. **I. W. W. narys.**

ATHOL, MASS.

Cionai, kaip jau žinoma, lietuvių yra apsigyvenę nuo seno laiko, ir nemažai mus vinentaučių randasi. Turi apie 5-kias draugystes sekančias vardais: 1) A. B. M. D., 2) Šv. Onos, 3) Liet. Sūnų ir Dukterių, 4) Šv. K. P. B., 5) SLARK. (labai prastas dalykas, kad draugystės kontraktas paduoda tik litaromis; reikia visuomet paduoti pilnais vardais. Red.) Visos tos draugystės pusbūtinai laikosi, turi apsačiai sanarių; bet iš jų nieko gero nėra; nesutikimai viešpataujant, vien kitus šmeižiasi, vadindami „ciečiųtis“, lyg tai mat kokias nedorėliais.

Turime parapija, po vardu Šv. Jurgio. Apie bažnyčios statymą dar nesirūpina. A. B. M. dr-stė turi gerokai turto ir savo svetainę. Nesenai ir Liet. Sūnų bei Dukterių dr-tė ntarė pasistatyti savo svetainę, nes

pirmiaus minėtoji draugystė neleidžia kitoms draugystėms savo svetaine naudotis ir negalima joje laikyti prakalbę be kuningo perstatymo.

Šv. Jurgio parapija nesenai buvo surengusi balių turto padidinimui, tai jai už akių užbėgo Šv. Onos dr-stė ir surengė savo šokių. Čia paprastai yra taip ir daroma. Paveizdan, jeigu parapija padaro koki savo vakarėli, tai net „geri katalikai“ parsigabena į namus bėkutes alaus ir begerdamis leidžia... vietas šokinėti. Višti „šokinimo“ paprotis čia labai išsiplatine, — beveik nėra tos subatos ar nedėlios, kai kur nėbūtų to juokingo „sporto“ surengta.

Spalio 25. pas viena žmogelius susirinko nemažai žmonių ir pradėjo vietas „šokininti“ bei alų gereti. Su sykiu atsitiuko nelaimė.

Vienas geras žmogus išėjo ant piazos prasivėdinti ir atsišėdo ant tvorelės; besėdėdamas staigiai nu- puolė ant žemės ir persilaužė rankos kaulą. Gydytojas ranką sutaisė; bet ar pasveiks, tai nėra žinios. **Aglele.**

SCRANTON, PA.

Užmušti kasyklėse lietuvių. „Darb. Viltis“ rašo, jogei čionai spalio mėnesį tapo kasyklose užmušti šie lietuvių: 1) **Vincas Stravinskas**, paėjės iš Suvalkijos Veisių parapijos, apie 58 metų amžiaus, atvykęs Amerikon apie 21 metai atgal (liko pati su paaugusiai vaikais); 2) **Ignas Galvelis**, paėjės iš Suvalkijos, Udrisos gmino, Butrimas kaimo, 39 metų amžiaus, Amerikoje pragyvenę 20 metų (liko moteris nešlėsu septynetų vaikų).

Čia lietuvių yra visų kraštų: kauniečiai, suvalkiečiai ir vilniečiai. Tarp savęs kaip kada ir „kalakutais“ pasivadinė; bet užtai nesipyksta.

Yra lietuvių ir pasiturinčių, tie nebilogai ir verčiasi. Savo namų turi 48. Namai švariai užlaikomi.

Akį užmetus išveizi lyg kad gyventų kokie airiai ar vokiečiai.

Lietuvių šeimynų yra: moterų ir vyru 286; vaikų yra 178; mergaičių nuo 1 iki 16 metų yra 137; merginų augusių pavieniai— 46; pavieniai vaikai 270. Išviso 917.

Bet tas dar nėra pilnas skaitius, nes So. Omaha lietuvių daugelis yra išsisklaistę toliaus; tai-gi viršys ir per tūkstantį.

Laikraščių šios skaitlinės pareinai: Katalikai 12 egz. Lietuvos 16, Draugo 10, Saulės 12, Laisvės 8, Vienybės Lietuvninkų 7, Laisvės Minties 1, Rygos Naujienos 1, Birutės 2, Amerikos Lietuvaitė 1, Dagis 1, Vakarų Varpas 35. Partijinių laikraščių tikrai nesužinomi.

Draugystės čia gyvuoja šios: 1) SLA. kp., 2) S. Antano, 3) LSS., 4) SLRKA., 5) Šv. P. Marijos Ražanė, Moterių Dr., 6) Biurutės Dain. Klubas, 7) TMD. kp. Visos draugystės gerai gyvuoja; tankiai rengia balius... su svaigimantais gérimalais. Geresnio nieko neveikia.

NEW BRITAIN, CONN.

(Mūsų kor.)

Nedėlio, lapkričio 10. 8 val. ryte Antanina Zdančiukutė iš Vieštarų, Lazdijinė parapijos, Suvalkų rėdybos, nusižūdė išgėrusi „oxalic acid“. Vėlione buvo užtarnaite pas p. J. R. Fletcher po No. 80 Russell str. Priežasties nusižūdymo kolkas niekas tikrai nėzino; vargiai ir pati velionė žinojo, jeigu spėti pagal jos nekurius išsitarimus. Nekuriems pasakodavosi, būk bėdiniems neverta ilgai gyventi; kitiems gi, būk koki tai vaikina mylinti, o jis jos nemylis ir t. p. Rodos mervina mylėjo laisvai protauti, bet matyt kad apie laisvę mažai nuovokos teturėjo, jei dasileido save pasiliuosis dar vos 24 metų tesulaukus. Palaidojo be bažnytinio apiegų.

IS LIETUVIŲ STATISTIKOS.

SO. OMAHA, NEB.

Cia yra paduotas vietinių lietuvių surašas. Pereinant per lietuvių apgyventas vietas, daugiausiai jų randasi sluogsniai, lyg kaip lietuviški sodžiai. Praeius nuo lietuvių bažnyčios taip ir išrodo tikra lietuvių kolonija; gaatvės pleistostas, purvo ligvaliai kaip užlija.

Čia lietuvių yra visų kraštų: kauniečiai, suvalkiečiai ir vilniečiai. Tarp savęs kaip kada ir „kalakutais“ pasivadinė; bet užtai nesipyksta.

Yra lietuvių ir pasiturinčių, tie nebilogai ir verčiasi. Savo namų turi 48. Namai švariai užlaikomi. Akį užmetus išveizi lyg kad gyventų kokie airiai ar vokiečiai.

Lietuvių šeimynų yra: moterų ir vyru 286; vaikų yra 178; mergaičių nuo 1 iki 16 metų yra 137; merginų augusių pavieniai— 46; pavieniai vaikai 270. Išviso 917.

Bet tas dar nėra pilnas skaitius, nes So. Omaha lietuvių daugelis yra išsisklaistę toliaus; tai-gi viršys ir per tūkstantį.

Laikraščių šios skaitlinės pareinai: Katalikai 12 egz. Lietuvos 16, Draugo 10, Saulės 12, Laisvės 8, Vienybės Lietuvninkų 7, Laisvės Minties 1, Rygos Naujienos 1, Birutės 2, Amerikos Lietuvaitė 1, Dagis 1, Vakarų Varpas 35. Partijinių laikraščių tikrai nesužinomi.

Draugystės čia gyvuoja šios: 1) SLA. kp., 2) S. Antano, 3) LSS., 4) SLRKA., 5) Šv. P. Marijos Ražanė, Moterių Dr., 6) Biurutės Dain. Klubas, 7) TMD. kp. Visos draugystės gerai gyvuoja; tankiai rengia balius... su svaigimantais gérimalais. Geresnio nieko neveikia.

J. Mačiuliutis, ir A. Zalpis.

ATSIŠAUKIMAS.

Mės, Lietuvos jaunimas, trokštamai šviesos. Tam tikslui susi- tverėme į draugijęs, t. v. „Jau-nimo Ratelius“. Turime savo organą, priedą einantį prie „Lietuvos Ūkininko“, kuriame išreiškiamame savo jausmus-nuomonės. Bet mūsų organas mažas ir mūsų visų reikalai jisai negali nušvesti. Todel, malonus drangai amerikiečiai, kurie mums prijaučiate, malonėkite prisidėti savo aukomis mūsų organo „Jaunimo“ padidinimui. Galima prisidėti ir tiesiog ankas siunčiant į „Liet. Ū-ką“ redakciją, ir dar geriaus, palaikant ir platinant patį „Lietuvos Ū-ką“.

Kai-kurie amerikiečiai lietuvių prenumeruoja „Liet. Ū-ką“ savo drangams Lietuvosje. Tas yra la-

bai garbės vertas darbas. Todel geistina, kad tokis darbas prasiplatintų dar labjaus.

Bet apšvietimas ne nuo vieno „Liet. Ū-ką“ ir „Jaunimo“ skai-tymo paeina. Todel, malonūs draugai, įvairių įvairiausių Amerikos lietuvių laikraščių bei kninges suintinkite, ar pačiu perskai-tytus ar tiesiog prenumeruodami iš redakcijų.

Legaliskus raštus galima siusti tiesiog ant sau žinomo draugo vardo, o nelegaliskus siunčiant galima adresą sužinoti „Vienybės Lietuvninkų“ redakcijoje. Amerikos švietimo kuopės taipgi meldžiame mūsų nepamiršti.

Su pagarba,
B. G. P. B. rajono (kuopelių) ingaliotinis,
Adresas literatūrai siust:
Jacob Berlovic,
Eydkuhnen, Germany.

Apgailėtina, kad mūsų augstesnėj mokslo inteligenčia iki šiam laikui nepasistengė ištirti apie savo numylėtąją prabocių vėliavą. Paklausime šiandien biles mažiausios tautos žmogelių: kokia jo tautos vėliava ir jis greitai atsakys, kad tokia ir tokia. O mums net per laikraščius reikia diskusijos vesti: kokia buvo mūsų vėliavos spalva! Štai ateina laikas, kada rasi turėsimė pasirodyti vienasiestinė San Francisko parodoje. Kokią mēs savo vėliavą ant parodos skyriaus užsimiegsime!

Aš pavesčiau mūsų vėliavos spalvą ir tikrą formą ištirti naujai susitvėrusių Lietuviai Moksleivių Susivienijimui Amerikoje. Ar apsiūs ir jie tik!...

K. Arlauskas.

APIE LIETUVIŠKAS VĖLES.

„Draugijos“ N69 randame žemian sekanti pranešimą, kuri skaitome kiek-tiek indomum, ir delto ji čionai perspausdiname, kaip seka:

LITUANICA.

Apie lietuviškas vėles. Nuo 9 lig 13 rugpjūčio šių metų Leidenė-Holandijoje atsibubo Tarptautinis Religijos Historijos Kongresas, kuriamo tarp daugelio įvairių referatų buvo vienas apie lietuviškas vėles. Skaitė R. von der Meulen'as iš Leideno, o turinys jo trumpais žodžiais šis:

Vėles pas lietuvius yra turintys dvisių pavidalą numirėlių pavaikslai. Jos dažnai minimos raudose (numirėlių verksmuose).

Nors žodis jau nuo šešioliktojo amžiaus yra žinomas, vienok netoli desimties metų atgąl buvo nežinia, ką lietuvių liaudis nuosavai supranta po šiuom vardu.

1903 m. pasirodė interesinga J. Basanavičiaus knyga. **Iš gyvenimo Vėlių bei Velnij — rinkinys**

trumpų pasakojimų surinktų tarp lianduose apie šį dalyką. Lietuviai išsivaizdima vėles dažniausia žmogiškame jų paveiksle ir mano girdi jas audros spiegime. Ne kiekvienas vienok gali jausti netolimą sielos esimą. Ypatingai apsireiškia jos kai-kuriems gyvuliams, būtent gaidžiam, arkliams ir sunims. Kiekvienas guliš ant mirties patalo liganis gali regėti ir girdėti ji už trijų dienų prieš mirčių lankančias dviasias, bet yra taipgi ir žmonių, kuriems tas galima ir sveikatoje esant. Ypatingai yra arba paveldėta arba vėliau ingauta, pavyzdin, po sunekios ligos arba smarkios išgasties. Taipgi iš žingėdumo ir viršdrasos galima pačiam sau geidžiamas ypatybes pasigaminti ir būtent pasigaunant jau paminičių gyvulių arba daiktų, esančių tūloose santikiuose su vėlimis ir jų sritimi, kaip karstų, karsto kryžių ir tt. Referatas pranešę apie tai keletą pavyzdžių, ir taipgi apie kančias, kuriomis dviasios gali kančinti šiuos dviasiaregius.

Užbaigiant, referentas nurodė iš šiosios vėles antropomorfozės pas lietuvius stovinčią dūšios teoriomorfozę.

Pr. D.

KELIONĖ LIETUVON.

(Užbaiga.)

Ir taip mēs važiavome 2 dienai ir 2 naktis, kol davažiavome iki Tilžės. Pribuvus mums i Tilžė nebegalėjom toliaus eiti. Čia pasitaiki netoli stoties žydelio, neva viešbutis. Bet čionai noriu persegerti važiuojančius Lietuvon, kad neužklstyti pas tą žydelį (J.

Epstein), nes tai baisus keliajančių lietuvių išnaudotojas. Mēs taip čia už 24 valandas užmokoje 15 markių, — ir tik arbato po stiklą išsigérėme su mažu užkandžiu!... Jo gyvenimas yra visai netoli stoties. Už jo yra kitas, lietuviu tikras viešbutis; tamen, matyt, galima nakvoti tik 25 kap. iki 1 markei už parą. Jojo vardas — Jokubaitis, bet, matyt, žmogus suvokietėjės, nes ir pats neaiškiai kalba lietuviškai. Viešok, matyt, teisings yra žmogus ir mandagus kalboje.

Dažinojau, jog tėnai randasi daug važiuojančių Amerikon, lietuvių bei lietuvių. Nuėjau partiti ši-bei-tą. Užėjus man, kambariuose, radau daug lietuvių važiuojančių Amerikon. Daug buvo tėnai sugražinta iš Amerikos del akių ligos, ir šiaip važiuojant turėjo gydyties akis. Buvo ju apie 40, abiejų lyčių ypatu. Daugumas vis dar jaunučiai — 16 iki 20 metų ir beveik visi laukų darbininkai. Keletas lietuvių buvo jau gerai apsišvietusių, — tėn kurlink nuo Panevėžio pavieto. Užklausius vieną jauną lietuvių, ką jis veiks Amerikoje, jeigu darbo negaus? Atsakė: mano brolis yra vertas 500 dolelių, laiko karčemą. Zinoma, aš turėjau tili susijuokti, — ką gi daugiaus daryti?

Paskui nuėjom į viduri miesto šio bei to nusipirkty ir šiaip pasidairyti. Tilžės miestelis švarus; keletas švarių krautuvių, ir šiaip visokių istaigu. Namai visi mūrimiai ir dailiau padaryti, negu kai-kurie Suvienytose valstijose. Gatvės grėstos cementu (šalygatvės). Nuėjome pas gerbjamajį Vanagaitį; tėnai pasišnekučiavus, sugržome ant nakvynės.

Ant rytojaus važiavome traukiniu iš Tilžės iki Lauksargių. Užmokėjom 95 feningius. Lauksargiuose pernakojojome, iškurgavome lietuvių žmogų, su kuriuo suderėjome 15 rublių, kad parveztumus iki namų, kur mislinome tūlam laikui apsistoti. Bet čionai vėl kilo rūpestis: kaip bus su daiktais per Rusijos sieną? Mat mēs turėjome daug naujų daiktų, už kuriuos mus gąsdino, reikėsia mokėti muitas. Taip mums dauguma pasakojo.

Atvažiavom į tamoznę, sunėšem daiktus viršun ant 2-ų lubų, paskui turėjome laukti kokias penkias valandas, kolei mūsų daiktus peržiūrėjo. Mums tėnai bebūniant, patemijau vieną iš taranų labai mandagų ir inteligenčios išvaizdos. Pasistengiau su juomi pasikalbēti ir jis mums daugeli nežinotinu dalykų pasakė. Taipgi užklausė: kokius daiktus mēs turime? Jis mums pasakė, jogėnoris pagelbėti užkavoti nuo mūto, kol ateis tikri peržiūrėtojai. Man parodžius atidaryta dėžę, pamatė kaziras, už kurias būt reižė 15 rublių baudos mokėti todel jis greitai kaziras pačiems imet pečiun. Paskui mēs turėjome lietuvių kningų ir laikraščių: Lietuvą, Vien. Lietuvninkų, Katalikų ir Laisvają Mintį. (Visus tuos būtų reikėjė siūsti cenzūron, bet ačiū tam geros širdies tarnui — viskas išejo pasekingai. Jeigu ne jis, tai mums būtų reikėjė monto mokėti apie 150 rublių; mēs turėjome daug šilkinį moteriškų drabužių, nuo kurų monto nėra, tik atima ir viskas.

Čionai vėl patarsi — nesi vežti daugelio drabužių, — viena kad ir Vokietijoje yra tokia kaip ir Amerikoj, antra — kad reikia mokėti nesvietiškas muitas.

Tamožnėje peržiūrėjo mūsų datus, dave mums paliūdijimą ir

turėjome užsimokėti pustrečio rublio už abudu su moteria. Pas vieną moteriškę rado du pagrindinntu stiklų, nuo 20 centų vertės; už tuos stiklus moteriškė turėjo 74 kapeikas monto užsimokėti!...

Labai geru daiktu yra važiuojant iš Amerikos pasiūlta nuo vienito rusiško konsulo paliūdijimas, — nes tada geriaus žmoguodaja ir veikiai paleidžia iš tamoznės, — reikiai nevaro po etapu į keleivio giminę vietą. Du žydeliai važiavo su mumis, kurie neturėjo paliūdijimo; jie turėjo užsimokėti po 8 rublius ir paskui juos nuvarė kalėjiman ant nakvynės...

Tai tiek apie kelionę iš Amerikos. Parašau abelni tiek, kiek galėjau patemyti.

Sanarf Satnomsie.

VADEKLIAI, Ukm. apskričio. Paminėsiu šiicia Karvedžius, Kutronius, Moceikus ir Suodžių kaimus. Smagu laikraščiuos skaityti ir matyti, kaip įvairiuose Lietuvos kraštuose žmonės juda-kruata, — šviečias ir tobulinasi, īvairiomis pramonijomis naudojasi. Bet labai liūdnas pažvelgus į savutuos keturius kaimus ir jų gyventojus: — jie tamsus, sutingėliai nenori skaityti kningų nei laikraščių; vaikų nemokina, o deginėlė ir alutų laistytis pas žydelius šventadieniais ir kasdienu tai pirmutiniai. Kazimoris lošti, ypač kaip maži vaikai, iš degtukų, vatai mūsų šių didelių vyru užsimimasis.

Nesmagu, nesmagu!...

A. J. Našlaitis.

ŠKOTIJOS LIETUVIAI.

GLASGOWAS. „Šviesos draugystė“ turi mokėti pabaudą. Spanilio 17. '12. Ką tik man pranešė būk „Šviesos Drs-tės“ klubas īkliuves. Tikru žiniu apie tą atsitikimą da nėra, bet reikia matyti, kad buvo tokis dalykas:

„Šviesos Draugystė“, kurios klubas randasi ant augštųjų laiptų po Nr. 29, Main street, Glasgow, SS., subatvarkariais daro šokių ir už ižangą atima nuo vyro po 6 d. Kadangi klubas laisnio ant šokių neturi, tai pagal įstatymą neturi tiesos už ižangą nei pinigų imti. Iš patyrimo žinau, kad „Šviesos Draugystė“ už tiketus nuo narių taip ir nenarių emė už ižangą po 6 d., o taip darydami ir prasikalto. Vienok, kad būtų pasiklausę žmogaus, kuris reikalą apie klubų īstatymus supranta geriau negu šokių rengėjai, tai būtų jiems pasakes, kad už ineigą galima imti pinigus tikai ne tiketukus pardavinėjant, o „programus“. Vienok nė ant programų nevalia padėti kainos už ižangą, o tikta — kai na programo. Sakysim taip: „Ižanga su programu — dykai. Programo kaina 6 d. Tuos yra ištakas jau urėdiniams nedaleidžia prie klubo kibti: gali žiūrėti į programus kiek nori, vienok už pardavinėjimą programų su pardavimui kainos baumės nėra. O čia Didžiojoj Britanijoje lietuvių visus savo klubuose pardavinėjant, o tokį prasikaltimą vienok sunki banda. Apsižiūrė-

kit lietuvių, kad nepapultumėt.

BELLSHILL. Čionai gyvena nemažas būrelis lietuvių. Draugijų čionai nedaug yra ir visos labai silpnai gyvuoja. Kiek geriau gyvuoja tik tokios draugijos, kurios rengia šokinis ir stato seniškus veikalėlius.

— Siame miestelyje išeina vienintelis lietuvių laikraštis Škotijos „Rankpelnis“. Visas laikas minėtas laikraštukas skursta ir nė išredėlis iš „deficity“. Kad ne socialistų sąjunga, kur ji leidžia ir palaiko, „Rankpelnis“ jokių būdu negalėtų gyvoti. Prenumeratorių „Rankpelnis“ turi labai mažai — nedangiau 200. Visgi spausdinasi apie 500 egzempliorių. Apgarsinimų negauna. Daugiausia „Rankpelnis“ remia aukos renkamos per krikštynas, balius, koncertus ir tt. Zmonės mat mėgsta matyti savo vardus laikraštyje... Per keturius su viršum metus „Rankpelnis“ vilko sunkų jungą, ardamas kietus Škotijos pūdymus, kad prirengti dirvą socializmo sėklai. Labai paprastas gyvenimė atsikimimas, jeigu žmoguvi neviskas išspūdlo, ko geidžia. „Rankpelnis“ dirbę visą laiką pradėjo pailstinti ant kūno ir ant dvasios. Vietoj „pamokslų“ apie socializmą griebasi visokiu felionu — apšiaupančiu Dievo tvėrimą sveto — ilgų korespondencijų, net su šlykščiausiais išreiškiuotais, ant sau nepatinkamų asmenų. Gaila, kad vienintėlis Škotijos laikraštis, kuris išgyveno ilgą laiką iškryptę iš kūno ir ant dvasios karjerą, dasigvyno tokius lobus, kad sakoma Texas valstijoje priguli jam tiek žemiu, jogei vienos rendos ant metų atnėsą į \$40,000 kapitalo. Taipgi Girard miestelyj sako pusę namų turis užpirkės. Todel ne kova už būvių nuvarė ši gabu vyra i kapą.

Švedų filosofas, (kuris dabar yra Stōholmo universitete žmoniškumu filosofijos profesorium), Ellen Key, savo parašytoje knygoje: „Meilė ir Etika“ prirodo, kad mergina, neturinti 25 ar 26 metų, dar nėra pilnai suaugusi ir, jo nuomone, turinti nedasileisti vyro... Toliaus prof. Key apie meilę šiaip sako, kad, meilė turinčių 100—57% normališkos sveikatos vaikų. Kada vyros turi 30 metų, moteris 25 metus ir kada gyvuoja vaikus, tai jų vaikų daug didesnis skaičius būna sveikas; iš tokų vaikų jau būna 80% nuošimčiai (iš 100—80) sveikas.

Švedų filosofas, (kuris dabar yra Stōholmo universitete žmoniškumu filosofijos profesorium), Ellen Key, savo parašytoje knygoje: „Meilė ir Etika“ prirodo,

kad mergina, neturinti 25 ar 26 metų, dar nėra pilnai suaugusi ir, jo nuomone, turinti nedasileisti vyro... Toliaus prof. Key apie meilę šiaip sako, kad, meilė turinčių 100—57% normališkos sveikatos vaikų. Kada vyros turi 30 metų, moteris 25 metus ir kada gyvuoja vaikus, tai jų vaikų daug didesnis skaičius būna sveikas; iš tokų vaikų jau būna 80% nuošimčiai (iš 100—80) sveikas.

Waylandas savo agitaciją labai daug apsidarbavo socializmo augimui Amerikoje. Bet savo įvairovės schemomis ir spekuliacijomis žemės ir namų vertėlyje užsiitraukė įvairius priekaištus socialistų partijoje, kaip garsus milijonierius socialistas Wilshire, kuris anais metais sukrovė milionus, viliodamas iš prastų darbininkų pinigus su pardavinėjimais visokiu akejų ant nešančių aukso kasyklų. Wilshire iš partijos ištrintas ir išskedentas paskutinė Londono ir apie socializmą turbūt nebemislija, nes nieko apie ji negirdėti. Bet su Waylandu kitaip išejo. Jis savo žemėmis parduoti negalėjo ir norėjo čionai begyvendamas tarpe socialistų varda pagaron įstatyti. Tačiaus iki pačių pastarųjų dienų i Waylandą įsitraukė žiūrėj, kaip i „black sheep“ (juodas avė). Anais metais buvo iškilę skandalai delei tūlo mašinisto; tada tai socialistų laikraščiai apskelbė, kaip Waylandas ir savo darbininkus išnaujodas. Bet tas jau prieinėnu.

Amerikos mokslinės, Dr. Eliot, savo prakalboje prieš naujokus Harvard universitete studenčius išreiškė bene tapati, ką Howard ir Key. Tik Eliotas yra priešingas tiems vedusiems, kurie daugiausia socialistų. Pradėjus mokytis, nepraejo nei mėnesių laiką, kaip beveik visi socialistai iškriko kaip žydo bitės. Manoma, kad jie, vargai, apsiriko: tikėjosi kad mokymo mokyklos apie socializmą, o čion, kaip tyčia pradėjo mokytis rašyti raides ir rodyti, kaip vadinas angliskai nosis, akis, galva ir tt. Nežinia, ką darbar vargai darys — gal bandys mokymą. Eliotas samprotauja, kad vaikas gimus greitai vienas paskui kitą yra nenormališkas; geriausiai, esą, kad tėvai gauna kūdikių vieną į tris metus. Nors šitokiai Elioto nuomonei kai-kurie Amerikos sociologai nepritaria ir net smarkiai Eliotą sukritikuoja (mat jie sako, kad pagal gamtos īstatymo žmonės turės taisykles prisilaikyti: „vaišyties ir dauginties“), tačiaus iš esmės žmoniškos pūdymos pasūpės pažiūrėjus galima sutikti su Elioto išvedimu, kad reikia žiūrėti į vaikų gimdytį, kaip i kokią industriją, kuria geria bei naudinga gyvenime iki tūlam tik laipsniu. Daug vaikų turėti ir neduoti jiems geros išankstėlio bei mokslo, tiek-pat reisikiai, kiek platinti drąsingoje skurda ir nelaimė. Jeigu vedusiu po laikraštelyje visus tuos luomus vadino „tarnais“ ir ne vieną iš žinomės amerikonų taip buvo įžeidės, kad jisai pastaraisiais metais nespėdavo bylas gesinti vieną po kitos. Jisai matė ant sviečio tūlai du luomu: proletarių ir buržuazijos. Todel už proletarus atidavė savo laikraštelyj visas spėkias, kad tik kuobaisiai nupiešti buržuazijos luomą. Bet kad del to jam labai sekosi ir pinigai plaukite plaukite, todel jis įr proletařai už buržuazijos paskaitė. Ir pasilikė žmogus ant sviečio išsauklieti, tai rodosi protinės tokio pora pasielgia, jeigu gimus tik du kūdikių, bet tuos gerai išsauklija ir pastato ant tikro gyvenimo kelio, kuris nėra žiaurus. Deleli šitokio elgimosi juke nebus didelio sunkumo tėvams, o juvaikai bus daug laimingesni...

Mikas Stakėnas.

SOCIALISTŲ LAIKRAŠCIO LEIDĖJAS NUSIZŪDĘ.

Girard, Kansas, miestelyj jau

KAZYS PUIDA.

KOL SAULĖ PATEKĖS...

1.

— O tie, kurie savyje tautos kibirkštį sužadinti, prikelti turėjo... — tėsė toliai Eimutis, nebesirūpindamas, ar kas jo klausosi.

— Tie, kuriems reikėjo iš didžio žmonijos materializmo vandenyno savo tautinės „aš“, savo tautinės sąmonės valtelė sugaudyti... Kuriems vieton „man vis tiek-pat“ atgijančios tautos idealas ir troškimai susijieškoti reikėjo?...

— Sopulingos, Lietuva, tavo dėjos ir dygiais nukloti takai... — Lyg į save prabilo Marytė.

— Kitaip ir būti negalėjo, — atsiliepė Eimutis. — Tik iš sopulio, iš kančių gali di-darbai gimi.

— Matau, kad tamsta neišvengei tos kovos.

— Kovos aš niekuomet nevengiu, bet dar kartą tokia kova pragyventi — nežinau, ar bepakelčiau. Nevezidint į tai, kad atgimimo kovos sopuliai-skausmai malonus ir gražūs, bet jie nepaprastai skaudūs.

— Jaučiu, jaučiu... — sudejavo Marytė.

— Man lengviau buvo atgyti, — jau atvirai prisipažino Eimutis, — nes mane šiaudinė pastogė pagimdė ir nuo vygės vien liaudies dvasią apie save turėjau, su ja susigvenau... Tamstai daug kovoti reikės, kad atsiekti tas, ko trokšta širdis, nuo giminės kelmo svetimų dievų sugundinta, suvieliota ir tik regimai atskirta...

— „Daug trokšta širdis“ — sako Maironis, „nes ji ne žemės duktė“...

— Ėhe! tamsta net Maironi pažisti!

— Daug skaičiau jaunosios raštijos, daug nesuprantu ir tas baisiai mane erzina.

— Kantrybės, kantrybės! — ilgaimiu nebus nesuprantamų vietų, tik reikia padirbēti ir jausti taip, kaip lietuvis jaučia...

— Lengva pasakyti, bet kad tas atsiekti, ne vienos besapnės nakties tam reikia.

— Matau, kad šalia geriausią tamstos troškinį apsigyveno abejojimo kirminalis ir jis būtinai numarinti reikia.

Marytė tylėjo, lyg ką būtų skaičiusi ir tarusi; lyg viena slaptųjų minčių reikėtam svetimam ir drauge artimam žmogui atidengti, prisipažinti, paguodas ir pagalbos Jame jieškoti.

— Buvai tamsta su manim atviras, daug-daugiau pasakei man iš savo gyvenimo, negu kitai pasakės būtum, — aiškino Marytė tą, kas ilgainiui bus pasakyta. — Ir aš iš savo pusės turiu atvirai su tamsta pakalbēti ir nevieno patarimo iš jo paprašyti.

— Aš negreitas su patarimais, — lenkėsi Eimutis iš to, ką jis jau iš pačios pradžios pastebėjęs buvo.

— Matysime, — trumpai atrėmė Marytė. — Atgimti man reikia, atvirai pasiskau: — aš jau atgimus ir tvirta, tik viršutinis praeties rūbas dar varžo ir sunkiai slėgia viską, kas iš vidaus kila ir prieš tą rūbą-rūtiną maištą kelia. Ir rūbas ilgaimiu susidėvės ir laukan bus išmestas — tas viskas tai *eine, vergaengliche Problem*... Ot,

kaip sutaikinti šeimynos lenkiškoji tradicija su naujais apsireiškimais, kuomet iš viso lizdo tik vienas paukštis sako: nenori būti vanagu, tik karveliu... O mūsų šeimynos tvirta tradicija, jos nė kūjų nesuskaldysi, — karčiai nusisypsojo Marytė.

Eimutis tylėjo, nes gerai užmatė tokios kovos pasekmes ir patarimą duoti vengė, kol nebus prispirtas tai padaryti.

— Patark man tamsta, kas daryti, kaip būti?

— Sunku kas tokiose sąlygose patarti, — aiškinos Eimutis. — Galima ir blogas patarimas duoti ir neteisingas...

— Koks bus — toks... — Tik patark tamsta ką-nors, kad nebūtų taip tuščia ir taip neramu, — prašės Marytė.

— Man rodos, — nedrasiav pradėjo Eimutis, — geriausia bus viską laikui palikus. Tas vaistas didžiausias ligas išgydo.

— Ir aš nekarta taip galvojau, bet... et, ką čie slėpties! be skandalo tas nepasi-baigs.

— Kam gi tuoju skandalas! — stengesi jis suraminti ir sumažinti minties išpu-dį. — Kartais iš laukiamojo skandalo nieko neįdygsta, arba bent du-tris mėnesiai rūgojimų, ašarų, intikrinimų — ir tiek.

— Kad taip užsibaigtų... — atsiduso Marytė.

— Kaip bus, taip bus — o būti turės ir nėra kam tiek daug apie tai kalbēti ir galvoti. — Netikėtai tvirtu balsu pratarė Eimutis.

— Ot, pavasaris ateina, — plepėjo jis, stengdamasis užslėpti, sumažinti visų kalbų išpu-džius. — Greitai išlēksime į laukus, į žalias, žydinčias pievas ir pavēsingus miškus — tėn viskas praeina, kuomet susiduri su gamta, kuomet prie jos krūtinės pats prisilaudi...

Saulė senai užgeso, paukščiai nutilo ir parkas ištuštejo. Retkarčias praeidavo pro juodu koks žmogus, pažvelgdavo jaunon poron ir piktindayos jaunuomenės laisvumui ir senovės auklėjimo principu mindžiojimu...

Ant dangaus mirgėjo toli-toli mažutė-lės žvaigždeles, lyg miliardaakis slibinas būtų žiūrėjasis žemėn nesuskaitlinojama akių daugybe ir nuodėmių jieškojės, kad jas pridengti nuo žmonių akių, paslėpti nuo dieinės šviesos...

2.

Vos spėjo patekėti saulė ir apšvesti jaunutę pavasario gamtą, Marytė pašoko iš silto, minkšto patalo ir ēmési už matematikos, nes apie dyliką ateis Eimutis ir tuomet reikės drauge atkartoti tas, ką bus išanksto išmokusi.

Po vakarykščio pasikalbėjimo darbas nekaip sekėsi. Mintis nuolatos atsitraukdavo nuo sausų matematikos formulu ir griždavo prie to, kas visą naktį net sapne nedavė jai ramumo.

Vakar ji tą užslėpē nuo Eimucio, kad ji vinenturtė ir kad jos išsiskyrimas iš dviejų brolių tarpo ir nuo tėvų bus siems pa-stariesiams ypač skaudus. Bet nėra ką apie tai galvoti, — reikia būti tuo, ko laikas, sąlygos, tiesa, sąžinė ir tautos dvasia iš žmogaus reikalauja. Svetimų tarp savų būtų — kaip tai, be abejo, skaudu, šalta ir svetimai jaučiasi ne tik prie kitų žmonių, bet dar svetimiai link paties savęs...

Po neįsmiegotos nakties, po vakarykščiu kalbų Marytė jautėsi nuvargusi, pailsusi. Apskritus jos veidelis dar labjau išblýško, skaičiai ir budri akių šviesa užgeso. Širdis labjau šiandien sopėjo, negu paprastai.

Staiga duris prasivėrė ir Marytės kambaryste stovėjo tėvas.

— Žinai, Mariuk, mano arkliai buvo gražiausiai iš visos parodos arklių, — dar ne-pasisveikinės prabilo p. Butrimas, lyg pasigirdamas, lyg dukteri suvilioti sumanęs, — nes žinojo, kad Marytė begalo mėgia gerus arklius.

Buvo tai typiškas žemaitis bajoras: mažo ūgio, tviro sudėjimo, tamsiu veidu, gelsvai-baltais plaukais ir nušutuomis mėlyvomis akimis.

— Kiek kalbų, kiek piktumų buvo iš to. Dobkevičius net prasimanči, būk tai ne mano arkliai, bet iškur paskolinti. O Dabkus, — visi jি taip vadindavo, — atvedė dvi lupyni ir visiems gyresi, būk jam medalis teksias.

Marytė sėdėjo su nusiminusiu veidu ir stengėsi klausyties tėvo pasakojimui, bet mintis toli buvo. Tėvas ne tik jos atlankytį atvažiavo, bet reikėjo jaunesniajam broliui mokytojas pasamdyti ir jis pirmojon klasen prirengti.

— Kaip mama laikosi? — užklausė Marytė.

— Tiesa, aš su savo arkliais ir visa ta paroda užmiršau net kitus reikalus... Mama... mama sveika ir tavęs laukia...

— Kaip-gi su Jurka?

— Jurka, ba! tokio raitelio, kaip Jurka, tai dar pajieškoti reikia. Juk jis „Kipšū“ raitas Panevėžin nujojo...

— Aš ne apie tą... — tyliai pertraukė tėvę Marytę. — Aš norėjau paklausti: ar tėvas dar mokytojo jam nesutarei?

— Ne, nesutariau...

— Dabar reikia tuo pasirūpinti, nes šiuo laiku visi mokytojus samdosi ir geriausius išsirenka...

— Tai gal tu tai padarytum, nes man reikia skubėti Panevėžin, — palikau tēn tā žioplį Motę, dar gal kuri arkli užgauti...

— Ne, tas reikia pačiam tēvui padaryti, — Marytė rimtai atsisakė.

— Galiu ir aš, tik kaip čia ir ką...

T. b.)

J. WEYSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė

KAZYS PUIDA.

— Kad tik per čia trauktų! — kartojo mintyje abu jaunuoją, nors nesikalba.

Bet varlės ištolo pradėjo taip garsiai kurkti, kad užrėkė visus švelnesnius miško pašnekėsius, juo labjau nebūtų leidusios išgirsti diskretinį snabždėsi bei švilpavimą slankos, jei kuri būtų jau užsimaniusi traukti. — Reikėjo atsidėti ant jaunų akių, kuriuos apima ir peržvelgia viską užmatomojo oro plotę.

Staiga palovė varlės kurkusios, vaitojo dabartilių dviemis balsais, supdamas mišką spnai; ir nutilo visai, manydamos, jogei jis jau užmigo. Miškas jau miegojo, tamsią rūkų apklotas; geltonas dangu išsilenkėjo viršūn.

Per medžių lajas sumirgėjo greitas šešelis, be sparnų plasnojimo, be balso — lyg kad šiksnošparnis, tiktais didesnis ir sumanesnis judėjimose; nesisukinėja plesnodamas, bet grabju skriejimui aplenkė šakas, pralekė į dingą.

Mikolas Rajeckis pervėlai pastebėjo slanką, atsuko, pakelė šautuvą, bet jau nesuskubo šauti.

— Slanka — tyliai pratarė Uršulka iš-po medžio, prie kurio stovėjo prisiglandus.

— Kur ten! — atsakė Mikolas.

Mergaitė nesigincijo, nors gerai žinoma, kad to „strelčių“ duktė bei anūkė negalėjo sulkyti.

Atidžiau ēmė daboti Mikolas oro kelius ir ne-trukus išgirdo laukiamą signalą: pasigirdo du kartu knarktelėjimas, užbaigtas lengvu, atsargum švilpelėjimu. Slanka traukė tiesiai ant pievelės, ant kurios stovėjo Mikolas.

Bet ar jis pamatė medėją, ar aiškus pievelės tākas išrodė jai neįstikimas, — greitai pasisuko miškan, lyg kad vėjas būtų ją nupūtės ir jau mirgėjo vikriai tarp alksnių skarų. Mikolas nelaukė šiuo kartu lengvesnio šūvio, mintinai apskaitliau tolumą ir greitumą paukščio tarp dvių alksnių lajų — šovę. Iškilinoje tyloje šūvio bildėsis pasirode papiktinančiu varu; kaž kas sušiuršėjo tarp medžių — gal išsigando stirna? — kaž-kas suvirėjo medžių lajose, lyg kad užsnūdės miškas triukiniu pasipiltino.

Tuotarp Uršulka, nesisklausdama, pasijudino iš savo vietas, žiūrėdama iškart augštyn, ton vietos, kur šovę Mikolas tarp alksnių; paskui, žinodama jau kur, pasuko kiek laiřen, nubėgo, linguodama šonais į dingą krūmuose.

Nenusekė Mikolas paskui ir gerai padarė: tiesiai viršų galvos traukė kita slanka. Iššovė raimai ir taikiai — paukštis nukrito lanku iš oro tiesiai po kojų — tai buvo taip vadinamas „karališkasis“ šūvis.

Kuomet pakelė nuo žemės visai nusilpnėjusi paukštį ir čiupinėjo dar šiltas jo plunksnas, išėjo iš tankumyno Uršulka, laikydama atsargai dviejų pirmiai numuštają slanką. Džiaugėsi, kai-pir iš savo pėlno: dantys ir akių spindėjo sutemos medėjo bei vaiko įnirtimui. Mikolas pakelė ką tik numuštają slanką, mergaitė-gi rode savają, kuria surado tankumoje. Taip juodu susiėjo ir lyginabu paukštį, dailiai numargintu, nukibusi tarasi spalvotos vėluvaitės.

— Mano paukštis didesnis — juokėsi Uršulka — ir snapas ilgesnis.

— Abu dailūs — atsakė Mikolas.

Ir nustebi, jog mergaitė šiaip-taip lenkiškai grabolioja, nes ligšiol kalbėdavosi su ja visuomet lietuviškai.

— Iškur tu, Uršulka, išmokai lenkiškai?

— Ot taip truputį... žiemą...

Meilės atspindžiai sužibusios jos akis vos živilėjė į jaunikį, pasislėpę po blakstieną, o apykaits nusidirkę visu veidu, kas nei sntemų nežūrint aikinių matėsi.

— Gera iš tavęs mergaitė, Uršulka ir laimina, — ot, jau turiva dyi slanki. Gerai padariau tave pasivadintęs: ir su Stasium Pucevičiu nebūtų geriau man sekėsi.

— Aš žinau, kur jos iš oro krinta, kai nušau-ni — aiškino, kaip mokėjo, mergaitė — su Laukiui, tēvo broliu, miškan vaikšiodavan.

— O su jaunais nevaikšiodavai?

— Oi-oi! dar kiek!

— Tai kelintas ir pabučiavo tave?

— Kuri nesiduoda — nepabučiuosi...

— O jei aš paprašyčiau?

— Jei ponaitis... nė nežinau...

Pasinaudodamas jos svyravimui, sugriebė Mikolas mergaitę pusian ir godžiai prispaudė savo lūpas prie jos virpančiu, primerktą akių, prie meilės pravertę lūpų. Skersai skaros įspvyniotą jos krūtinę taip smarkiai prispaudė, kad net pajuto jos širdies tvaksėjimą. Bet jis juokėsi ir šnabždėjo

lengvaminčius žodžius.

AITVARAS.

RYTOJUN BEŽIURINT

(Tāsa).

tē darbininkų metalurgų sąjungos sekretorius Morheim ir socialistų doros (skaitė redaktorius žurnalo „Revue Socialiste“ ir profesorius „tautinės meno bei amatų konservatorijos, lektorius E. Fouriers); galu-gale iš atžvilgio socialinės doros (garusis Ferdinand Buisson).

Antroji paskaitų serija svarstė „priverstiną trečių teismą“, pritaikomą į visas gyvenimo aplinkybes: tarpe kapitalo ir darbo, tarpe tėvų ir vaikų tarpe mokytojų bei mokinį (pacifistinis auklėjimas, disciplina, valios tobūlinimas), ir prie asmens užgavimo, kad išvengti duelij, prie tarptautinių sudirrimų.

Trečioji serija svarstė gyviausius dienos klausimus vidaus ir užsienių politikos. Kaip del pirmosios serijos, t. y. vidaus politikos, tai čia visų-daugiausia kreipjama buvo akis į mirties bausmę ir kareivišką moksleivių mankštymą, taip vadinamą „Sociétés de préparation militaire et de Tir“. Iš užsienio politikos — tai daugiausia laiko ir paskaitų pašvęsta buvo Rusijos revoliuciniam subrūdimui, evoliucijai ir įvairiomis stadijomis francūzų su rusais sutarčiai ir rusų užsieninėms paskalomis. Apsčiai skiriama triūso ir tarptautinei kalbai Esperanto. Manoma, kad tosios kalbos išsiplatinimas padėtų tautoms suartinti ir sušvelninti jų prietikius.

Toksai tai veikimas aplamai imamas tos naujosios pedagogiškos ištaigos, kuri užsiadavę tikslu kovoti su augančiu militarizmu. Idant kaip reikiant pri būdinti tos draugijos veikimas, reikia priminti 6-jo francūzų draugijų taikos kongreso nutarimai 1909 m. Reimse. Nutarimai iškilo iš H. Thivout pranešimų.

Pirmasai pranešimas, apie „duelių nedorumą“ kalbas, privėdė prie šiokio vienbalsiai priimto nutarimo:

„Šeštasai tautinis taikos kongresas, matydamas, kad dueliai dar dažnai atsitinka Francijoje, mano, jogei būtinai reikias tasai inprotis panaikinti, nesa jis nesusipratimų kaip reikiant neužbaigia; kad trečių teismas vienintelė teisinga priemonė nesusipratimams kaip privatiniams, taip kolektiviniams išrišti, — skaito neišvengtinu, kad visų laipsnių mokytojai naudotusi kiekviena proga išaiškinti mokslivajai visą duelų nedorumą“.

Antrasai pranešimas kreipjamas buvo prieš au-

gantį šelpimą valstijos pinigais francūzų „žaismo kariuomenės“ („Sociétés de préparation militaire“). Paduotoji kongresui rezoliucija skelbė:

„Šeštasai tautinis taikos kongresas, matydamas, iš vienos pusės, jog karo ministerijos vis daugiau išleidžiamą „Sociétés de préparation militaire“ palaimymu; iš antros pusės, kad specialiniai kreditai vi-

dau ministerijos budžete įvairioms sporto, plaukimo ir gymnastikos ir g. nuolatos auga tam, kad šeplti „Sciètés de préparation militaire“, — protestuoja prieš tas begales pašalpas ir išreiškia geismą, kad medžiaginis minėtuju draugijų šelpimas prigulėtų išskirtinai karo ministerijai, o šie vidaus ministerijos kreditai būtų visuomenės auklėjimui skiriami“.

Tačiau, šisai taikus Thivout'o projektas, kongresui praneštas, tapo nepriimtas. Dalykas tame, kad tarpe pacifistų bei „taikos draugijos“ sąnarių, nors tai labai keista išrodo, galima surasti daug šalininkų kareiviško mankštymo priangančiosios kartos — iš patriotizmo. Pripažindami „apsiginimo“ karą, tokie pacifistai yra drauge šalininkai šiandieninio mokyklos militarizavimo. Tačiau, šioji pažiūra nė kiek nekludo jiems uoliai propaguoti taikos idėją ir trečių teismą tarptautiniuose sanktinuose. Garsus francūzų pacifistai, Ferdinandas Buisson ir Passy — tai typiški šios pakraipos išreikėjai...

To paties kongreso metu buvo pajudintas dar vienas labai svarbus pedagogišku žvilgsniu klausimas iš vidurinio francūzų mokyklos gyvenimo. Thivout nurodė, kad nors mokykla neprivalo kiskties partijų, religinių ar filosofiškų apsireiškimų kovon, ir visiems mokiniams griežtai draudžiamas jundinti mokykloje dienos klausimai, tačiau būna tokų atsitikimų, kad neveidinti į visas kliūtis, pats gy-

venimas išveržia mokyklon, skelbdamas moksleivų pažiūras ir ideas, griežtai priešingas dorinei ir historiškai tiesai. Tokinose atsitikimuose mokykla neprivalo tylėti ir tiesos nurodymas turi būti kiek-vieno pedagogo tiesiausia pareiga. O jeigu del tokų pedagogų iškišimų dienos klausiman iškiltų kokie administratiški nesusipratimai, vietinės tai-

kos sekejios turėtų visomis leistinomis išgalėmis parameti nukentėjusius pedagogus. Šioje dvasioje susattytoji rezoliucija komisijos priimta, bet visuotinė susirinkimo atmetta.

(T. b.)

KAIMAS PAGIRIAI.

(Fragmentas.)

I.

Gražus, turtinas kaimas Pagiriai! Kokie trobėsiai... Niekur Lietuvoje tokiai nerasi. Liepos iškiliai, paklunes kaimo gobdamos, žaliuoja; jų šakelės vėjužis išstabai rytais lenguoją dvelkinu bučiuoja, — bučiuoja, glosto, iš kitos šalies atnešęs palaimą jaunos širdies.

II.

Žali darželiai, kupimi gėlių, lipšniai vilvioja pas save kiekvieną. Juose latakas pajautų gilių dažnai srovena žvainė mėnasieną. (Mergaitės myli, — e, ir aš myliu svajoti, jausti vakare, ne dieną, žiūrėti dangun į skaidrias žvaigždes ir laukti, koliai nors viena užges).

III.

Iš kaimo veda kitur tris keliai. Pirmuoju pagiriečiai mugėn traukia, kada laukai ir paupys, giliai sniegų apkloti, pirmo karsčio laukia; pavasari antruoju prasaikiai niūrus viršaitis klebonijon braukia ir, vaidinamas kuningo tėvai, kalbėti ima, kaip derės javai.

IV.

Trečiuoju vieškeliu seni, jauni sekmedienių saulėtā į beržyną po pietų skuba smilku nešini. Mergaitės iš gėlių vainikus pina, berniokai žaidžia, laksto tekini ir vainikų žiedais save dabina, ar ima šokti klumpakojį ar dainuoti, kaip dainuojama dabar...

V.

Zigmas Gaidamavičius.

KAZYS PUIDA.

LAISVOS MINTIS.

(Kritikos bruožai.)

XVI.

Jurgis Žulavskis. Mirtų vainikas. Triveiksme drama. Vertė J. Jaunutis. Vilnius 1912 m. „Teatras“ N8—9. 101 psl.

„Mirtų vainikas“ žymiai skiriasi savo literatine vertė by iš visų ligšiol atspaudintu „Teatre“ dramatiniu veikalui. Žulavskio vardas gana žymus lenkų literatūroje ir pageidaujamas mūsų jaunutėje raštijoje. Šiuo veikalui „Teatro“ skaityojas bus pilnai patenkintas, kad tik ne vertimo šiurkštumai, kurių Jaunučio stylistikoje apsčiai esama. Jo vertinys visuomet vienodas, šėmas ir dažnai netaisyklingas. Kalbos bei styliaus apsireiškimo veltui jieškosi originalo autorius stylistinių savotiskumų.

Verčiama — ir tiek; greičiau visa tai nerangiuoju lietuviu būdu sulietuvinama, bet nė originalo stylistikos žybterėjimų neatvaizdinama, nei kalbos bei sakino konstrukcijos neparodoma. O Žulavskis turi kuo pasigirti ir kuo pasirodyti — vertimegiu nėmatome ir dar-gi iš vertimo apie tai nė pamatyti negalime.

Kad „Teatras“ nepildo pasistatytyjų sau tikslų, geriausia liūdija tai „Mirtų vainikas“, kurio idėjiname turinyje mūsų paprastasis kaimietis, ar skaityojas ar klausytojas, nesusiraibys ir nei Vlado nei Janinos tragedija nebus jam aiški. Jiedvieju prietikis, nors ir visiškai normalis, save finalu, savo paskutinėmis scenomis išves paprastą klausytoja iš lygsvaros ir bus visiškai jam nesuprantamas. Tai ne sodžiaus scenai veikalas, o tuo tarpu tuo veikalui sodžiu eiti reikia, nes jame daug to, ko mūsų sodžiu kaip tik ir trūksta.

Toksai Vladas — typas normalis, sveikas, stiprus — granitiniais doro žmogaus pamatais — tie-gi pamatai ir žido jis. Prietikiai bei salygos taip susidėjo, taip skaudulingai gyvenimo gija susimezgė, jog dora turėjo tragiškai išsirišti, kaip pati save bandžias ir tuo, gyvenimo akyvaizdoje, savo būtybės prasmę atmainas veiksnys.

Tasai moralis konfliktas, kurs iškilo Vlade tarp Janinos ir Edvardo — juk tai kasdienis gyvenimo apsireiškimas ir šiaudinėje pastogeje ir rūmu salėse, tik to konflikto finalas begalo skirtinas. Jei jis analoginiu rišas — tai kultūra bei primitivė saimonė žymiai skiriasi savo išeiga, nors vienas ir antras vienai tikslan ir beveik tuo pačiu keliu eina. Jei jis diametraliai rišas — tai toks pats skirtumas.

Žulavskis pačion panagėn Vlado sielos, sveikas bei doros sielos, inėjo ir išrišo konfliktą bet tik dėl Vlado. Janiną jis palieka skaudulingu šauksmu

stacių viršmoniškumo pasiryžimu. Edvardas — tai paprasto išmintingo kvailio tipas, kurio gyvenimo takas rožemis klotas. Civilizacija vis-gi savo padarė ir su Edvardu. Blaivos momentai jam nesvetimi, bet jie neligalakiai: — praktiškai išminingojo kvailio protas, nusisekimu atsirėmęs, greitai pamiršta visas abejones ir jau tvirtai sakosi gyvenimą nagan pačmes ir raktus nuo to gyvenimo slėpinį savo kišenėje turis.

Su tokiu tai žmogumi susidūrė augštėsnioji, moralė Vlado siela ir turėjo žūti, nėsa šliaumoko galybė nūdien stipresnė už padausinius arčio skriejimus.

BRUNO.

(Užbaiga.)

Pragoje del Bruno ne kaip sekėsi. Prie karaliaus dvaro jis neprisiplakė, o universitete buvo dominikonų-vienuolių rankose, kurie Bruno neisi-leido del jo laisvų pažiūrų. Iš čia jis apsistodamas nekuriose vietose, atkeliao į Frankfurą ant Mai-nos, kur tikėjosi atspaustinti nekuriuos savo veikalus. Tuomet Frankfurtas buvo centru kningų prekybos visoje Europoje. Čionai kas metai būdavo surengiamos kningų mugės (kermuošius), kur suvažiuodavo daugybės žmonių. Čionai jis ir surado savo raštų leidėjus; bet apsigyventi vistiek negalėjo, nes Frankfurto burnistras tatai neleido. Jis apsigyveno netoli Frankfurto viename vienuolyne, daug veikė ir tankiai lankėsi Frankfurte, kur susipažino su daugeliu monkslinių. Iš čia jis buvo atlankęs Zurichą ir vėl sugržo atgal. Tuomet Frankfurte spaudoje pasirodė vienas po kitam Bruno latiniškieji veikalai: „De triplici Minimo et Mensura“, „de Monade, Numero et Figura“ ir kiti. Iš visų tyveikalų, tai pirmasis atkreipė didžiausią atidžiajį, bet jo turinį mės apleisime.

Vienoje iš kninginių mūgių Frankfurte Bruno susipažino su vieniu kningų prekėju Čiotto iš Venecijos, kuris parodijo vienam jaunam Venecijos patricijui Močenigo kvesti Bruno, kad jis išlavinėtų jo protą ir išnokintų atrasti naujas ideas. Močenigo jis užkietė ir Bruno apsiemė. Patricijus žadėjo duoti jam visą užlaikejimą už jo mokinimą. Iškart Bruno bijojosi grižti Italijon, — juk jis tėnai buvo iškeiktas ir jam gresė inkvizicija! Bet iš kitos pusės jis labai buvo išsiligęs tėvynės, tėvynė jis rodos traukė, tuom labjau kad jam jau nusibodo trankytis po svetimus kraštus. Jei tuomet Venecija nebūtu buvusi respublika, vargiai būtu Bruno grižęs; bet jis tikėjosi, kad respublikoniškai valdžia neišduos jo Romai. Šalip to dar jis nors maža, bet turėjo viltį susitaikinti su popeziū ir ramiai sau užsiimti mokslu; ir tai delto jis gržo Italijon.

Kovo mėnesyje (1592 m.) Bruno pribuvo Venecijon ir apsigyveno savo mokinio namuose. Čionai tankiai susirinkdavo daugelis apšviestų žmonių ir Bruno su jais pasikalbėdavo apie filosofiją. Bet juom Bruno pradėjo inganti daugiau draugų, tuom labjau pradėjo nesutiki su savo mokinimą. Močenigo pradėjo skystis, kad Bruno neviskų mokiniai mat jis tikėjosi, kad Bruno žino kokį tai slaptą moksą, su kurio pagalba iš visko galima daryti auksą. Tiesa sakant, tuomet ne tik vienas Močenigo taip tikėjo, bet ir pusė Europos; daugelis netdar įvairiaus bandymus, ir tie bandymai nemažai davė naudos tyram mokslui. Bruno matydamas, kad nebus galima susitaikinti su mokiniu, rengėsi vėl gržti Frankfurten ir tėn užsiimti rašinėjimui. Vienok jam tas nepasiekė; jis pakliujo į inkvizicijos rankas per veidmainingą Močenigo išdavimą. Tik vėliau išsiaškino, kad Močenigo buvo tik inkvizicijos irankiu, kad parvilioti Bruno Italijon ir jis nubausti. Močenigo net vedė užrašus visų pasikalbėjimui su Bruno, kurie turėjo būti svarbiu liudijimu Bruno „bedievybės“.

Bruno nekurį laiką išbuvo Venecijos inkvizicijos kalejime. Čionai jis teisė; svarbjausiu kaltintoju buvo Močenigo. Taip-pat buvo pašauta daugelis liūdininkų; bet visgi galų gale Venecijos inkvizicija nenuteisė galutinai; tik visus dokumentus paduoti Romon, kuri tuoju pareikalavo, kad jis būtu perkeltas Romos kalejimam. Iškart Venecijos svetiskoji valdžia atsisakė išduoti Bruno Romai; bet pabūgis keršto, ant galio (ausis 7. 1593) nutarė išduoti ir 27 vasario jis buvo pervežtas Romos kalejimam.

Romos kalejimuose Bruno išbuvo apie 7 metus ir per tą laiką inkvizicijos teismas (kongregacijai) tarpėjo heretikus prasidengimus, tai laukė ar Bruno neišsiadės savo skelbjamosios heretikystės. Paprastoj išsiadėjimo jiems lengva buvo sulaukti, bet jie norėjo, kad Bruno savo plaunksnai ir protas panaudotų apgynimui katalikybės. Jie laukė, bet nesulaukė. Bruno inėjo kalejimam kaipo

paprastas mirtinas žmogelis; jo dvasia kartais svyruodavo; bet kalėjime jisai būdamas sustiprėjo. Teis mas visokiai būdais stengesi jam prirodyti, kad jis klysta; bet tie pasistengimai dar labjau sustiprino, nes aiskiai parodė, kad jo puseje teisybė. Bruno buvo vienu iš dievobaimingiausių žmonių, kurie kada-nors gyveno ant žemės ir visuomet, kada teisė kreipdavosi į jo religinius jausmus, jis visuomet atjaudavo; bet eiti prie teisybės jis negalėjo.

Ant galo inkvizicija, matydama, kad Bruno neišsiadėja tu heretikus ir kad jis negrij ir negim katalikiškuos budelius, 9 vasario 1600 m. išdavė nuosprendį — atimti iš jo kuningystė, atskirti bažnyčios ir perduoti svetiskoms valdžioms, kad jie nepraliédamos krauju nubaustų prasikaltelį. Tuo metinės dvasiškios meldimas nubausti „nepraliédant krauso“ yra didžiausia veidmainystė, nes tas aiskiai reiškė gyvą sudieginti. Nuosprendi Bruno klausė be jokio vidurinio sujudimo; matomai jis jie laukė, kaip išganinges pabaigos savo kančiomis. Kada nuosprendis buvo perskaitytas, jis ištarė historiškus žodžius: „Gal būt jūs išduodate nuosprendi su didesine baime, negu aš jū išklausau?“

Ir po nuosprendžio inkvizicija dar vis tikėjosi, kad Bruno pasibijos baisios mirties ir išsiadės save mokslo; bet jis lüktestis buvo volta. Jis tapo sudėtingas 17 vasario 1600 metuose ant „campo dei Fieschi“ Romoje su didele ceremonija ir prie daugybės žmonių. Kad daugiau jis išsukė, žūdymo laiku jis buvo parėdotas į geltonus drabužius, ant kurių buvo nupiešti velnukai; ant galvos jo buvo uždėtas poperinis kalpokas, virš kurio buvo paruoštas nupiešti liepsnomis. Čia jau stovėjo ir „dievo mūka“ užpakaliu iš atsukta ir raudonas pekiškas papartis. Lig paskutinės valandos, lig kolai ugnėnenudegino jo drabužius, ligi kol neapalpo, jis vis laikė akis pakelę į dangų ir rankomis tartum norėjo ką siekti; bet negalėjo — rankos ir kojos buvo surakintos. Taip mirė vienas iš didžiausių pasaulio mislinių ir kovotojų už mirties liuosybę. Mirė nuo rankos ne kieno kito, bet katalikiškos bažnyčios, kuri save skaito vadovu ir skriaudžiamųjų užtarėjų...

Neprėjo nė 300 metų po Bruno mirčiai, kaip ant tos vietos, kur jis buvo

svieto — paėmė revolverį ir atėmė sau gyvasti, tuomi priparedej fakta, jogei žmogui visų-pirmu reikia būti žmogum, kad turėtī ramybę ir draugus; kova su puse pasaulio ir iš tos kovos prigyventas aukas dar nesuteikia žmogui ramybės.

Waylandas buvo gimus Verailles, Ind., balandžio 26. 1854. Jis turėjo kadaisiai laikrūštelius Pueblo Co., ir Greensburg, Ind.

ETTORO — GIOVANNITTI BYLA.

Salem, Mass. — Neužilgo jau baigsis skardžioji byla ant triju darbo vadovų Joseph Ettor, Giovannitti ir Caruso, kuriuos apkaltina, jogei jie Lawrence'o audējų treikę sekurstę minią prie muštynių ir del to esą buvusi nušauta Ona Lapizzo. Kaip jau daug sykių buvo rašyta, liūdininkai ši toje byloje labai īvairiai liūdijo. Vieni nurodė, jogei apkiltintieji sakę ant gatvių ir salėse prakalbas ir kurstę darbininkus nesigalioti streiklaužiu. Kiti liūdijo, jogei jokių kurstymų nebuvę. Akyva bus žinoti, ką teismas ištu vienas kitam priešingų liūdijimų patyrė.

Šiai savaitė jau beveik užbaigtis tardymai. Leista žodis apkaltintiesiams. Lapkričio 12. kalėjö iš savo pusės Ettor. Jisai tvirtina, jogei nuo pat streiko pradžios jisai prikalbinėjės minią nevertoti jokių prievertų ir kad prievertos yra didžiausias darbininkų priesas. Kad išlaimeti kovą, jisai sakęs: „Eikite nuo fabrikų šalin ir nieko nedarykite“. Vienintėlis jo buvius raginimas dar pradžioje streiką, kad darbininkai eitų prie fabrikų ir prikalbinėti streiklaužius, kad su streikieriais eity iš vieno. Jeigu minia griebasi prievertą, tai delto, kad prasti žmonës nemokėti švelnai streiklaužių pertikrinti ir įmesti juos baidyti su prieverta.

Ettor'as darbininkams kalbėjės: „Kapitalas turi save knomi apginti: jo pusėje policija, armija ir išstatymai. Kapitalistai pavartoja net dynamitą, padėdami jų prie streiklaužių darbo, kad tuomi užmesti dėmę ant darbininkų. Bet darbininkai neprivalo ši to metodo pavartoti; jie turi didesnę galybę — tai jų vienybė, kuri yra smarkesnė už bombas. Jus neprivalote panaudoti tų įrankių, kokių imasi kapitalistai. Sušiškit rankas į kišenes, o kapitalistai negalės sukišti savo rankų į savo kišenes. Gulėkite visiškai tylėdami, o tada jus būsite galingesni už visus pasaulio ginklus“.

Reikia pasakyti, jogei daugiau yra liūdininkų už tą, kad darbo vadovai prie muštynių neragino. Jei kas iš streikierų pusės atsiti ko, tai delto, kad tokios minios įpakyti darbininkų tuomet sunku buvo sudaboti. Taip būna beveik visuose dideliuose pasaulio judėjimuose. Kas tame yra kaltas, tai sunku išrišti. Bet visgi darbo vadovai tame nėra tiek daug kalti. Ypač, kad Lawrence ir kapitalistai darė nešvarias provokacijas. Kaip kapitalistai šaukė, taip inirtusioje minioje aidas atsiliepė.

DARBO FEDERACIJOS KONVENCIJA.

Rochester, N. Y. — Lapkričio 11 d. čionai atidarė 32-roji metinė konvencija didžiausios Amerikos darbo organizacijos — American Federation of Labor. Su-

važiavo iš visų Amerikos kraštų arti 500 pasiuntinių. Vyriaus federacijos ypati, kaip ir visuomet, čia yra josios prezidentas Samuel Gompers, kurį pastaraisiais metais pradėjo po teismus vadžioti — tai už skelbimą boykoto ne unijistų dirbtuvėms, tai delei detektivų generolo Burnside kundimui, būk Gompersas buvęs prisidėjęs prie garsiojo dynamitavimų skandalo, delei kurio tapo pasmerkti broliai McNamarai ir dabar Indianopolyje yra teisiam 45 darbo vadovų, vis neva už surengimą tų dynamitavimų.

Sulyg metinės apyskaitos, American Federation of Labor siejeturinti 1,841,060 mokančiųjų samarių (pernai buvo 1,770,145). Taigi priaugta arti 100,000. Federacijos išdan per metus įplaukė \$207,373.60, o išleista \$277,479.23. Reikiška, išlaidos viršija art \$70,105.63.

Federacijos triūs, tai yra jos reikalavimais ir streikais per metus apskritai esą sanariai iškovėjė daugiau algų ant \$30,188.000. Darbo valandų išviso esą sutrumpinta ant 21,113.000. Prie to panausimis darbininkams per metus išmokėta \$176,000 pensijos.

Kaslink federacijos siekinių, tai prezidentas Gompers šiaip konvencijoje apibriežė: „Reikalavimai didesnių algų išeina iš musų giliausiu persitirkinių. Dalis teisingo darbininkų užpelnio turi būti jiems atiduota. Žmonijos pažanga priguli nuo sumažinimo skurdo. Politikoje gi mes statome reikalavimus: iniciatyvos, referendumo ir atšaukimo“.

Arčiausiai federacijos reikalavimai ateityje yra štie: Porto Rico žmonėms suteikti pilietystę; išplėtoti federaciją net i Kanadą; suvenyti plieno darbininkus; kovočių prie voldžios sumanytajį priverstini taikymą darbininkų ir kapitalistų; išplėtojimo aštuonių valandų darbo dienos; aprubėžiamų drausmių (injunctions), kurias išduoda teismai prieš darbininkus; aprubėžiamą federalinių teisėjų tarnystę (darb jie mat esti visam amžiui); tiesioginių senatorių rinkimų per liudijus; darbdavių atsakomybę ir atlyginimas darbaninkams už suženidimus fabrikuose; panausimis pensija; platesnis pasinaudojimas iš mokyklų.

Konvencija labai apgailauja, kad tokiai liūdnas ir tragiskas atsitikimus buvo Los Angelėje, kur unijistai (McNamarai) išdynamitavo dienraštį „Times“ ir nužudė 21 žmogų. Potam visuomenė užmetė juodą šešelį ant American Federation of Labor. Šitokį dynamitavimą visa konvencija koktejasi ir McNamarus pavadino: „Arba tai buvo žmonės kriminališki bepročiai arba beprotiški kriminalistai“. Tokius dynamitavimus reikia pavadinti „baisiai draugijos piktadėjiste“.

Pagaliaus konvencija svarstė apie Amerikos prasidėjusį „žaiskareivij“ (scouts) judėjimą, kurian organizuojama jauni vaikai ir iš mažens mokinama kareiviško muštro. Federacija, po ilgų ginčų, šią judėjimą pripažino už pakentėjiamą; tikta nutarė iš žaiskareivij įstatymo nupeikti ir išmesti tas dalis, kurios yra priešingos organizuotam darbu.

Federacijos valdybon, regis, vėl bus perrinkti tie patis darbo vadovai.

DYNAMIČIŲ BYLA.

Indianapolis, Ind. — Dienraštai kasdien paduoda ilgus pranešimus iš taip vadinamos „dyna-

mičių bylos“, kurios, kaip jau žino skaityojai, yra patraukta 45 darbo vadovai, tarpe tų net geležinkelio unijos (Ironworkers Union) prezidentas Ryan. Šiomis dienomis teismas yra statytas garbusis skundėjas, Ortie McManigal, kuris padėjo pasodinti kalejimą brolius McNamarus ir kuris buvo jų samdomas dynamituoti neprilausančias į uniją darbavietes bei padarytus neunijistų geležinkelio tiltus. Tasai McManigal išpradžiu buvo skaitomas už pažieli. Bet kada patis McNamarai prie tų baisių darbų prisipažino, tai dabar didesnę vertę priemoną jo žodžiams ir teismas ir visuomenė. Taigi prasidėjo nauja McManigal historija.

McManigal kaip iš kningo išpasakoja visą savo gyvenimą ir tarnavimą unijai. Aštuoniolikos mėnesių jo buvumas kalejime neišdildė visų jo atsiminių, bet rodos dar labiau atšviežino. Tačiaus nežinia, kas iš McManigal yra: ar atsivertęs pilietis ar bausus demonas. Kas užrašys šią bylą į chronikas, tai ainių skaitys kaipo bausų ir negirdėtų piktadėjisių romaną. McManigal sakosi, kad jis unija pasamžiusi nuolatos atlikinėti „džiabus“. Štie „džiabai“ tai buvo dynamitavimai. Su tomis misijomis McManigal važinėjo skersai ir išilgai Ameriką, vežėsi su savim glycerinu ir pakasdavo jį ties tais fabrikais arba tiltais, kuriuos McNamaras nurodavo iš unijos rastinės. Kartais jaunesnysis McNamaras sykiu su McManigalu važinėdavo ant „džiabų“. Vieną syki McManigal važiuodamas Kalifornijon su J. B. McNamaru, pasiskundē, jogei jam už kiekvieną dynamitavimą temoką \$125. McNamaras tai išgirdė nustebė, nes jisai žinojo, kad buvo ofise nutarta mokėti po \$200 už „džiabą“. Vėliaus pasirodė, kad dar ir iš šitų krauso pinningu unijos viršininkas Hockin nuo McManigalo nusukdavo po \$75!... Syki, kada McManigal išdynamitavo garnamų (powerhouse) Mount Vernon, Ill., tai Hockin visai nieko jam nedavės, nes esą, girdi, „ne tuos namus išdraskai“...

Delei McManigalo liūdijimų dabar vėl yra nužymėta areštavimui didesnis būrys žmonių, dabar esančių ar kadaisiai buvusių geležinkelio unijos viršininkais, tu tarpe Peter Smithą ir G. Andersona iš Clevelando; Ch. Wachtmeister iš Detroitu; H. Cline iš Indianapolis; W. Redin iš Milwaukee; F. Mooney iš Duluth ir E. Clancy iš San Francisko. Jeigu McManigalui tikėti, tai netik gelžinkų unija dynamitavimus žinojo ir planavo, bet podrang ir dalydžiu unija (International Brotherhood of Carpenters and Joiners) davusi pinigų, (pay), kad surengtų suplaikymą budinkų Detroite.

Valdžios prokuratūra matomai pasiryžo knoplačiausiai išnagrinėti visus suplėsimus budinkus pakraščiai Ramiojo okeano. Todėl dar daugiau liūdinių patraukia iš Kalifornijos. Tarpe kito trisdešimties žmonių, atvažiuojančių Indianopolin, pribūna net Los Angeles aprinkės prokuroro pavaduotojas Arthur Veitch ir Oscar Lawler, kurie padėjo daryti tardymus federalei Grand Jury Los Angelėje. Šiomis dienomis teismas buvo laikinai sulaukytas, nes vienas prisiekusis teisėjas apsirgo.

Dynamičių byla da labiau užinteresavo visuomenę, kada anadien Indianopolie nežinomas žmogus pašovė moteriškę, Alta Hawkins, kuri dar 1909 m. laikė gelis valdininkų kartais puola au-

ant gaspadorius daugelių geležinkelio unijistų ir dabar jų valdžia patraukė už liūdinių, nes sakoma jis žinanti daugelių slaptų apie dynamitavimus. Spėjama, kad tą moteriškę pošovė kas-nors iš kaltųjų toje dynamito byloje. Laikas parodys.

ISPANIJOΣ PREMİERA NUZUDE.

MADRIDAS, Ispanija. — Lapkričio 12. ispanų sostapilėje iškiilo neįspasakytas triukšmas, nesaistaigū pasklidino gandas, jogei taip nušautas premieras José Canalejas, kurį nužudė anarchistai.

Vardu Manuel Pardinas. Paprasatai premieras Canalejas buvo visuomet lydimas dviejų detektivų, nors jisai juosinos liepdavo sekti išstolo apie 20 žingsnių. Ta rytą premieras išėjo paprastą valandą į ministeriją ir pakelėje sustojė žiūrėjant langą į išdėstytais kninges vienoje kninges krautuvėje. Staigu iškažin kur atsirado vidutinio augumo žmogus, kuris prisiartintęs pas Canaleją šovė tris sykius iji iš brauningo ir pabėgo. Premieras sukrito kraujuose ant gatvės, o policiantas Borrega pasivijęs žudiką smogė jam į galvą. Žudikas dar šovė atsigrižęs į policiantą, paskui pats save persišovė. Dar buvo jis gyvas, bet nuvežtas ligonbūtin vėliaus pasimišrė. Nieko iš žudiko policija negalėjo išgauti.

Pašautųjį premierą du laikraščių reporteriai sugriebę įmės į ministerijos rūmus. Taip viskas staigiai atsikito, kad niekas negalėjo dasi protėti, kas čia atsikito.

Policijos inspektorius Casado, pribeigės prie nupalusio premiero, klausė: „Kas atsikito, Senior Canalejas?“ Tasai vos spėjo ištarai: „Šitas niekšas mane užmušę“ ir čia-pat ant inspektorius rankų atsleido. Matomai nušautasis premieras mažai kentėjo, nes ir po mirties ant jo lūpų pasiliuko tam indomėjant ypsą, kuri buvo visiems žinoma, kaip reiškianti Canalejas geležinę valią. Canalejas išdraskio buvo žmogus geležinės valios. Bet užtai ir neintiko revoliucioniekiams gaivalams. Pasutkiniu laiku ant Canalejas buvo labai daug užmetimų, kad jisai esas atgaleivis ir spaudžiai laisvės judėjimą. Tame yra daug tiešos, daug ir nesupratimo.

Reikia žinoti, kad pastaraisiais metais Ispanijos valdžia labai aštriai žiūrėjo į anarchistus. Prisiminti tiki reikia nužydymą Ferreiro. Tai buvo baisiai didelė valdžios klaida. Vėliaus juk išsiaiškino, kad Ferreras buvo visai nekaltas ir žuvo vien tik ačiu tam, kad skelbė anarchizmo idėją ir steigė savo moderniškas mokyklas. Galima toms mokykloms kaip ir užmesti. Bet jokiu būdu negalima delei tokius mokyklų netobulumo žmogaus žudyti. Todėl Ispanijos valdžia — visa valdžia — tebeturi nuo Ferrero kruvinas rankas. Tačiaus niekas tiek nepadejo priversti pačią valdžią, kad jis peržiūrėtų Ferrero bylą iš naujo, kaip premieras Canalejas.

Dar prieš Canalejas nužydymą Madride, nedeldienye, padrebino visą sostapilę milžiniškos demonstracijos, kuriose tūkstančiai išpanų vaikščiojo po gatves su revoliucijos vėliauomis ir reikalavo Ferrero bylą išnaujo peržiūrėti. Ir vos su dideliu vargu patsai Canalejas privertė valdžią, kad paileptų Ferrero bylą peržiūrėti.

Dynamičių byla da labiau užinteresavo visuomenę, kada an-

adien Indianopolie nežinomas žmogus pašovė moteriškę, Alta Hawkins, kuri dar 1909 m. laikė gelis valdininkų kartais puola au-

komis už netikus savo rėda, kuriam jie tarnauja. Dar už savaitės prieš savo mirtį Canalejas pasisakė, kad jisai pats žinās, jogei jis nuo anarchistų esas pasmerktas mirčiai. Vienok, sako, jeigu jis ir krisiai, tai ne už savo kalte. Jis kalbėjo Londono „Daily Telegraph“ laikraštininkui: „Aš turu sau už garbę jausties, jogei esu liberališkas (laisvemylis) valdininkas, ir visuomet paguodosiu žmonių liuosybę. Tikėkit man, kad geriausis būdas numaldyti anarehiją, tai kuoplačiausiai glamoničių īvairių pažangiai ideas, nora ir reikyt nepritarti tokiemis kriminališkiems darbams, kaip viešas kurstymas prie muštynių“.

Kitą vakarą — per gūžynes Cilė vis akimis gaudė tą gražuji Petruika, o tas visai ne atidžios į ją neatkreipę. Kadangi ji paskui jį sekiojo, tai jis iš mielažyrdystės numovė jai nuo pirsto žieda...

Kitą vakarą nuėjo pas Cilę Jackus į svečius. Cilė tekėti labiau norėjo, negu valgyt; bet jaunikiai prie jos nekibė. Nors aukštinė reteži ant kaklo užsikabinusi ir grindis plovė ir tai nė vienas, lygtynia, to nepaisėjo. Vardę jos reštas užnėjo; kadangi jos plaukai buvo baisiai rudi, tai ją visi „Rude“ ir vadino.

— Kuris vaikinas tamstai va-

kar labiau patiko? — užklausė Jackus.

— Ugi Petrukas.

— Prisiviliok...

— Ką tik jis prašyt — du-

čiau, kad tik jis mane mylėtų.

— Duotum... Na aš jam pasa-

kysiu.

Jackus nutilo. Vienas sau nu-

sišypsojo ir indėbės akis žiūrėjo

tiesiai į lovą. Ant lovą buvo už-

iesta sujuodusi dvikartė. Cilė tą

patėmijo ir greitai kaldra užden-

gė.

— O Petrukas, ar šneka ką

apie mane? — klausė Cilė.

— Sako nieko būtų mergina,

bet ruda.

— Jis taip sakė!?

— Sakė.

— Tas piemuo da mano žiedą

</

— Kvaila merga! Obuolių pirkte eidama kabinasi lenciągą. Tas tiek reiškia, kai kiaule papuoštam šilkais, o ji eitų gult į purvyną.

Cilė griebšt ūkininko kepure, plumb į žemę, užsiliop su kojoms ir tarė:

— Užmoki, ar ne?

— Tu kvaile!

Ūkininkas pastūmė rūdę, pasie- mė kepure, suplakė palšąja į nuožiavo.

Su Jackum rūdę lig šiol buvo geruoju. Tačiaus jau ir ant jo nuro. Mat sužinojo, kad tas parke buvo su kita merga.

— Turi merginą! — syki pasakė ji.

— Nemyli mane mergos ir ne- paisau... — atsakė Jackus.

— Ką čia giniesi! Nepavydžiu ubagui lazdos, šunui botago, o tau tos mergos.

Jackus nieko neatsakė, nes jis buvo tos nuomonės, kad ji perdaug kvailu būdu nori vyra gauti. Čia buvo šešiolika vyrų, su kuriais ji susitikdavo ryte ir vakare ir visiems ji isipyko. Dirbtuvėje ir gi ji neiškentė neparodžiusi savo žiaurumo. Vienai žydelkaitei, kurios vardas Feige, ji syki po pietų pasakė:

— Tu pasmirdusi žydelka! Pasislink tollyn.

— Ką tu sakai? — atsiliepė Feige.

Rūdė buvo susinervinus. Nusisuko į šalį ir vėl balsiai atkarato:

— Pasmirdėle — pasislink tolyn!

Tai buvo po piet. Mašinos da nesisuko ir tą bjaurū išsitarimą visi girdėjo. Žydelkaitė pradėjo verkt iš gėdos. Žydas darbdavies, darbininkai ir beveik visos darbininkės žydės, — visi sužinoro. Feige priėjo prie perdėtinio ir tarė:

— Ta, kiaulė, merga sako, kad aš žydė, kad aš smirdžiu! Ją išvaryk, o kad ne, tai aš išeisi.

— Tu dirbk ir tylėk.

— Kaip aš galu dirbt? Ji sa- ko tu pasmirdusi žydė — pasitrauk!

— Aš ir žydas. Aš nebijau, kad mane pasmirdusiu žydu vadina, kad tik man gaut piningu.

— Ta kiaulė! Aš su ja nedirbsiu! Man už tai, kad ji mane kiaule vadina nieks piningu neduoda.

— Ar kanda ji tave? Mės visi žybai, visi pasmirdę, o pas mus dirba ta kvėpjančioji merga. Paklausku tu jos, kodel ji nedirba tėn, kur kvėpja.

Toje dirbtuvėje tarp deugelio žydu dirbo ir apie tris lietuvių. Vienas į kitą žiūri ir del kvalios mergos nausta iš gėdos.

Gal būt į piktnegės stovė įjinėjo todel, kad tie vyrai jos nemyli. Ir kur dingt, kuomet niekas neveda? Užpernai Cilė buvo aštuoniolikos metų, pernai — aštuoniolikos ir šimt — aštuoniolikos... Baisys dalykai, kad jau jokiu būdu negali į devynioliktuosius metus ižengti...

Užsimanė ji vyrams iškirsti šposą... Brolis, kita da senesnė sesuo ir ji laikė kambarius ir gyveno. Ji prikalbino broli, kad pajaieškotų kitur kambarius. Na, pareita subata jie ir išsikraustė, Is nedėlios į panedėli — ryte prasibudus ji seserei ir sako:

— Eisiu ir uždegstu tuos velnius...

— Ką tu šneki?

— Aš jiems turiu atkeršyt...

— Cile! Ar tu sapnuoj?

— Ne — aš nemiegue.

Išliopuji iš lovos. Senesnėji se suo nusigando ir vėl tarė:

— Ar ištikro tu eisi uždegst?

Cilė nusišypsojo ir norėdama suramint seserį atsakė:

— Ne... Aš taip tyčia sakiau...

Atsikėlė ir apsirengusi išėjo. Sitoje vietoje priemenios duris būdavo nerakintos. Penktą valandą ryte atėjo ir, po tre�ais spintoje uždegus poperius, išbėgo. Šešias išmušus atsikėlė vyrai pradarė duris ir pamatė, kad čia pilna dūmų. Pirmiausiai pamatė per duris liepsnā besiverčiant dzūkas, vardu Saliona.

— Ar ey dega, ar man žibainės rodosi... — tarė sau vienas.

Paskui supratęs, kad dega, išbėgo ant kiemo ir nutvėrs cebėrij atnešęs suvertė ant liepsnų ir užgesino.

Šliburis.

New Yorko žinios.

¶ Lietuvon keliančiu atidžiai. Vientaučiai važinojantie Lietuvon ir reikalaujantie pasus per rubežių, pirmiaus šiuos pasus gaudavo pas konsulą ant kampano Broadway, dabar gi nuo lapkričio 6-to tuos pasus išduoda po N22 Washington Square. Taipgi pirmiaus priimdavo rastinė žmones nuo 10 val. iš ryto iki 3 po pietų; dabar gi tik iki vienai po pietų. Tik prieš išėjimą Rusiškos Linijos laivo tą dieną duoda iki 4 po pietų.

¶ Nauja rusiška laivų linija. Neužilgo tarpe New Yorko ir Liepojaus atnaujus plaukiojimą ir vežiojimą keleivių linija „Rusijos Liuosnorų Laivynas“ (Russkij Dobrovolny Flot), kuris turi 5 laivus po 10,000 kiekvienas.

¶ „Ruskoje Slovo“ — rusų esery laikraštis žada nuo gruodžio 1-mos pradžių eiti tris sykius iš savaitė ir tik po 1 centą parsidavini. Iškiolei eidavo du sykiu iš savaitė.

¶ Sugrižo pravoslavų arcivyskupas — galva visų stačiatikių Amerikoje, Alaskoje ir Kanadoje, Alex. Platon Roždestvenskij, kuris buvo išvažiavęs Rusijon ant vakaciją. Prieplaukoje jis sutiko apie 150 pravoslaviškų popų, iš įvairių Amerikos kraštų. Arcivyskupas apsigyvena po senovės prie stačiatikių katedros ant East 79th str., New Yorke.

¶ Nusišovė Hippodrome Maziukis. Aną vakara užsibaigus perstatymui didžiausiam New Yorko teatre Hippodrome staiga pasigirdo šūvis tarpe išeinančių žmonių ir vienas žmogus nuo trečių nupulė ant kitų žemėmė einančių. Pasidarbė bausis triukšmas. Pakelus tą žmogų, ir nuvežus Flower liganbūtin, patirta, kad jis kriaucius Antanas Mazinskis nuo 110 Third ave. Jis jau buvo prie mirties ir pasisakė, kad delto peršovęs, nes esą nebeverta gyventi. Kišenėje rado gatavai parašytus laiškus į New Yorko šerifa ir seserį p-lę E. Mazinskiut ant 505 E. 18th str.

¶ Kiek kaštavo Beckeris? Apskaita, jogei policiant Beckerio byla miestui kaštavo \$2,649. Tai vadinas tikta užlaikymas juorai (prisiekintųjų teisėjų). Teisėjai gavo po \$2 paprastai ant dienos. Bet teisėjas jiems dar dėvė po \$50 dovaną už atidžiai klausytą byla.

¶ 10-ties žvaigždžių vėluva. Carnegie Hall atsibuvo didelės moterių sufragisčių prakalbos, kuriose pirmą sykių čionai buvo išskelta vėluva su 10 žvaigždžių, ant ženklo, jogei 10 Amerikos valstyjų suteikė moterims balsavimo teises.

¶ Jieško „Ickio“. Ant keturių žmogžudžių, kurie Beckerio suorganizuoti nušovė lošiką Rosentiliuk už du centu. Iškiolei imdavo 3c. arba du už 5c.

— Dar maudos. Aną nedėlieni Coney Island pajūryj dar suvažiavo būriai žmonių ir apie 150 ypatų buvo matyties besimaudančių jūroje.

— At ištikro tu eisi uždegst?

Cilė nusišypsojo ir norėdama suramint seserį atsakė:

— Ne... Aš taip tyčia sakiau...

NAUJI RAŠTAI.

Šimolio Kručko gyvenimas ir darbai. Heroiška Epopea iš dabanties laikų. Visiems tuščiagaliams, smailalyžiams, pasipūtēliams ir neužpelnytos garbės jieškotojams pašvenčia Autorius Skriauda. Chicago, Ill. 1912. Pusl. 28. Prisiusta iš „Draugo“ Redakcijos.

Kulturiski piešiniai. Keturių lekečių skaitoys viešnose susirinkimuose. Sąsiuvinys I. Vargomatis. Chicago, Ill. Turtu ir spaudo M. G. Valasko. 1912. Pusl. 90. (Turinys: Prakalbelė. Delei „Aušros“ sukaktvių. I mūsi motoris. Kryžiaus Kankinys. Fr. Vaičaitis ir jo dainos.) Prisiuntė autorius.

Laisvoji Mintis N32. Turinys: Kas išteigė krikščionybę? Dr. A. A. Graičiunas: Prietaru išivystytas. J. Tvana: Ašaros. Dvi pušelės (eilės). Kazys Baronas: Gasparas Baltakys. Karolis Vaiaras: Liūdnas bedalei širdžiai (eilės), „Ką jus padarėt?“ Jul. Baniulis: Pasintinys (pagal V. Dašoviči). V. Sn.: Mūsų dailės prisizūrėjus. Karolis Vaiaras: Literaturos evolucija. Šis bei tas iš chronikos. Jul. Baniulis: Anatolijus France parodoksi.

Skyrius „Jaunimo Sapnai“: S. B.: Žodis į moksleivius. Steponas B.: Prie L. M. A. S. užsimenzimo historijos. K. Klevas: Gyvenimas ir jo siekis.

Paveikslai: Dr. G. J. Sauerwein, Aleksandras Fromas (Guzutis), G. Baltakys, kun. Jonas Katela, Gabrielius Landsbergis.

Zemės Giesmė. Dalis I. Tomas III. K. Puidos rašytų rinkinys. Išleista „Vienvės Lietuvninkų“ lešomis. 1911 (1912). Pusl. 202. Cienia \$1.

KRASOS DĒZUTĖ.

Vėjaputai: — Mums netinka, todel, kaip nurodėte — pasiuntėm „Tarkai“.

Jonui Silenoj: — Tamstos laikelių ypatų praeitis perkraatinėja. Kokios jos tėn nebūtų tos ypatos, — kad ir Pruseikutis — visvienas visuomenės neapeina. Bent mūsų skaitojojai tokiai sensacijai negando.

J. Kaulaičiui: — Aiškiau, malonus, aiškiau rašykit. Trijų elučių žinutė, o aiškiai ir išlesto dailiai parašyta, yra vertesnė už tris puslapius pribraižyto nesugraibomo rašinio. Rašto dailumas, raidžių stambumas ir aiškumas, faktų trumpumas padaro žinių tokiai, kad ji prašyti isiprašiai laikraštinius.

Vargo Lapeliui: — Mės pameiname jau syki prasėme, kad nevaržytumėt savo rankos tokian nenaturališkan atbuluman. Tas sudarko ant tiek toli, kad mums jisai prisinei perrašyti.

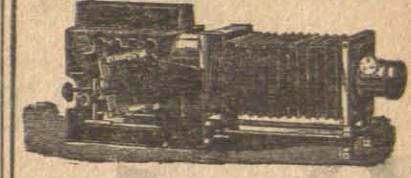
TAUTŲ NUPUOLIMAS.

Historija mums parodo, kad didžiausią tautų nupuolimo priežastimi buvo ištvirkšė apetitas. Gerovė pasiekė tokio laipsnio, kad žmonės atsisakė valgyti paprastą sustiprinantį mastą,

bet jieškodavo delikatesų po viena pasauli. Jie persivalgė, pasidarė tinginiais, riebus ir netiskė prie darbo. Ir tada atėjo galas. Tas turėtų būt mums vienos persergėjimui. Mės matome, kaip šios šalies žmonės, pasiekę tūlo gerovės laipsnio, bando praužyti savo virškinimo jėgas. Mės privalome valgyt gerą, susitiprinantį maistą ir niekados nepraleisti nei mažiausios indispozicijos, žinodami, kad Tri-

nero Amerikoniškas Kartaus Vyrios, Brooklyn, N. Y. Durys atdaros nuo 7, prasidės lygiai 8:15 vakare. Izanga 75c., 50c., 25c. ir \$1.00 (Box) Pasirūpinkit tikietus iš ankso. Galima gauti „Vienvės Lietuvninkų“ kontorijoje, 120 Grand str.; pas J. V. Lutkauską, 227 Bedford ave.; pas regejus ir Seenos Mylėtoju narius.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančią Paveikslų Amerikoje.

Užlaikome visokį gatunką APERATŪS. Parduodame ir randavoj labai pigiai su vienkiemis Elektrikinius ir Gazinius ištaisniaus mados. Į Štak užlaikome suvirš 1.000 ratų filmos. Importuojame visų šalių svetimo, specjaliskai turime padarę Lietuvos ilustracijų dėl Dainų, Deklemecijų, Refeturų ir Pralekojų dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsimat arbū norit užsimati šiuomis biznu, reikalaujanti pagelbos šaukites prie:

American Film Exchange

A. T. Račiūnas Mgr. 630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y. Phone 3536 W. Bedford.

Pabaigoje Lapkričio men. išeis iš po spaudos

Amerikos Lietuviu Kalendorius

1913 metams, sutaisytas J. ILGAUDO

Is turinio kalendorius reikia paminėti keletą svarbesnių straipsnių: Kodėl viskas brangsta, Kaip ir ką mokinčiai, Dailė ir proletarijatas, Chronika revoliūcijos įvykių, Vilnys, Gyvenimo Tikslos, Ar bus blogi metai 1913, ir daugybė įvairiausių statistikų ir siaip gyvenime reikalingų žinių ir informacijų. — Šitas kalendorius yra labai naudingas ir butinai reikalingas kiekvieno lietuvių namuose. Puikiai iliustruotas. Prisiųk mums 25c pinigais ar stempomis, o mės prisisiūsime išta KALEDORIUI tamstai į namus kartu su 36 puslapiai KISENIUI KALEDORIUMI 1912, 1913 ir 1914 metams dovanai.

AGENTAMS puše kainos. Kas ims už \$10.00 ant karto, tam prisiuntimo lėšas mės apmokame. Pinigai siunčiai miš ka no.

J. ILGAUDAS
1841 So. Halsted St., Dept. 4. CHICAGO, ILL.

Apie Severos vaistus passkome tą tik, kas tiesa.

Nustok Kosejės!

Nudék niekais kosulį dabar ir jis prikibis prie tavęs visai žiemai. Nušauk jį pačioj pradžioj. Imk

Severos Balsama Plaucziams

(Severa's Balsam for Lungs)

Yra tai tikrius vaistas nuo kusulio, kimulio, kriokulio, žieminio kusulio, bronchito ir kitų plančių ir gerklės ligų.

Kaina 25 ir 50 centų.

Kepenu Ligos

Inspudingas Vakaras

23 Lapkričio : 23 November
SCENOS MYLETOJAI
VAIDINS
DVIVEIKSME KOMEDIJA

Pabaigtuvės

PIRNU SYK BROOKLYNE

Muzika p. M. Petrusko

Žodžiai p. J. Korženevskio

Visas lošis bus papuoštas dainomis, kurias dainuos Scenos Mylētojų Choras
PO PERSTATYMUI BUS ŠOKIAI.

McCaddin Svetainej

Berry St., tarpe South 2-ros ir 3-čios
BROOKLYNE

DURYS ATDAROS NUO 7 VAL.

PRASIDES LYGIAI 8:15 VAK.

Ižanga 75, 50, 25c ir \$1.00 (Box)

Pasirūpinkit tikietus iš anksto "Vien. Liet." kontoroje, 120 Grand St.; pas J. V. Lutkauską, 227 Bedford Ave.; pas K. Liutkų, 135 Grand St.; pas F. Urboną, 151 Metropolitan Ave.; pas rengėjus ir Scenos Mylētojų narius.

PILNAS POSMERTINIS
eilių ir prozos rinkinys,
jau atspaustas.

Kaina tik \$1.00.

Tuos, mūs jaunučio poetos,
pozijos žiedus, galima
gaut pas:

AL. STEPONAITIS
745 Glenmore Ave.
Brooklyn, N. Y.

ŠEŠIOS KVORTOS DEGTINĖS \$1.00

Kad išplatinus žmonės, musų paskilbusius
gerimus, pasiūsime kiekviename, savo lėšomis,
"ZANOL" šešias pilnas kvortas degtinės už
\$1.00, sulyg jūsų pasirinkimo. SUAUTAPANT
PENKLASESIMTA NUOSIMINTI PIRKLŲ
PELNO su pagelbė "ZANOL" Extraktu.
Istatymu leista. Padaroma į dvi minutis. Gė-
ralas padaratus su "ZANOL" yra labai skanus
ir grynas. Gauta Aukso Medaliu Co-
lumbijos Parodoje. Tukstančiai patenčintu
tvarotojai. Gvarantuojame sulyg Suv. Valst.
Gryno Maisto ir Vaistų Istatymais.

NEDUOKITE PIRKLAMS DIDELIU PELNU.

Parodysiame kaip. Mes esame prityrę degtinės dirbtuvė, ir parodysiame, kaip kiekviename
gali pasidaryti gėralus namie. SUAUTAPANT
PENKLASESIMTA NUOSIMINTI PIRKLŲ
PELNO su pagelbė "ZANOL" Extraktu.
Istatymu leista. Padaroma į dvi minutis. Gė-
ralas padaratus su "ZANOL" yra labai skanus
ir grynas. Gauta Aukso Medaliu Co-
lumbijos Parodoje. Tukstančiai patenčintu
tvarotojai. Gvarantuojame sulyg Suv. Valst.
Gryno Maisto ir Vaistų Istatymais.

PAMEGINIMUI VIENA KVORTA DEGTINES DYKA!

Pamėgininkite, kaiči tiki jūs sava norite, ir
jeigu tai nebus geriamas degtine, sugro-
žinkite likusius mums atgal musi lėšomis, o
mes sugrąžinsime jums pinigus. Siūskite už
sisakymus šildien, o mes pasiūsime "ZANOL"
ŠEŠIAS PILNAS KVORTAS DEGTINES UZ \$1.00.

Viskas mes apmokėsime. Reikalaukite, ko
jei reikia tiks norite. Dvylka pilnė kvortas
\$1.50; dvidesimt-keturos pilnės kvortas, \$2.80.
DYKAI knygute "Paslapstis ir Istorija De-
gtinės Dirbtuvės Namie" pasiūsime kiekviename
kuris tik suteikis mums savo adresą.

UNIVERSAL IMPORT CO.

602 Universal Bldg., Cincinnati, O.

Tarpautiškoji Akušeriu
MOKYKLA.

Moteris, norintios išmokti akušerianti, dabar turi
legališkų mokyklų Scranton, Pa. Mokslos pras-
dėti apie 15 d. Laiškėti: ūjų metų ir trauksis per 4
mėnesius. Pasibaigus kursui, bus duotas diplomas,
valdžios pripratimų visoje Salijoje.

Istočių mokyklos gali moteris, turinčios nemai-
nuos 20 metų amžiaus ir mokinčios bent skaitytį
išrašui. Už kurį mokas \$100.00.

Mokymo Lietuvos prima „The International
College of Midwives“.

DR. J. SZLUPAS, Prezidentas.
1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

REIKALAUJU MOKYTOJO, ištai-
symui klaidu besimokinančiam Angli-
kos gramatikos. Užmokestis gera,
darbas atliekamas į 10 minutių — per
laikus. Galėt būti bille augstesnės
mokyklos studentui labai paranku.
Atsišaukėjas teiks raštyti laišką šale
Lietuviškos ar anglų kalba. Ad-
ressas:

Studentui, care of „Vienybė Lietu-
vinku“ 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Telephone: Greenpoint 8.

Daktaras A. S. Jankauckienė

Gydo visokias ligas vyru, vaiku, moterų
lanko prie plaukų.

VALANDOS! nuo 7-8 valakų.

265 Berry St., prie Grand St.
BROOKLYN, N. Y.

DR. A. JUŠKA

Lietuvos Daktaras. Gydo visokias ligas
vyru, moterų ir vaiku.

Phone—Canal 2118

1749 So. Halsted St.
Kerté 18th St. CHICAGO, ILL.

John S. Message (Misevičia)

272 BERRY STREET

Brooklyn, N. Y.

Specialistas širdies ir plaučių ligų.

OFFICE HOURS:
8-10 A. M. 12-2 P. M. 6-8 P. M.

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieškau savo parapijonų iš apylinkių: Rietaviškių, Andrijaviškių, Plungės, Tveriškių ir Kvedarniškių, be skirtumo vyru, moterų ir merginų. Katrė randates Rietaviškių ir minėti kiti iš tų apylinkių, gyvenančiai Brooklyne ir New Yorke, malonėkite atsiliepti po žemius padėtu antrašu. Aš turiu gerbiamies pasakyti ką naujo, o kas artės iš dovaną gaus. Aš esu Rietaviškių.

J. K. Miliauskas,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

SKAITYTOJAMS.

Gerbjamieji „V. L.“ skaitytojai, kurių prenumerata užsibaigė ir gavote paraginimą, malonėkite atnaujinti, nes kitaip būsime piversti sulaikyti laikraščio siuntinėjimą. Tiems, kurie gavo paraginimo kortele, šis numeris yra siunčiamas paskutinis, iki atnaujinimo.

Pasarga: Permainant adresą, pirmiausia parašykite senajį, o paskui naują. Višada reikia rašyti kuoaiskiausiai vardas, pavardę ir gatvės arba basko numeris, o tuomi palengvinisite administracijai darbą ir išvengsite daugelio nesusipratimų.

„Vien. Liet.“ Adm.

VISU ATIDŽIAI!

Pas mus galima gauti visus
Višuno raštus.

Mūsų uždavinys 90
Slaptinga žmogaus didybė 30
Mirtis ir kas toliaus 25
Gimydimo slėpiniai 40
Žmonijos kelias 20
Visatos saranga 20
Likimo kilmė 40
Apšvietimas 30
Kur protas? (vieno veiksmo
komedia) 25
Piktoji gudrybė (vieno veiksmo
komedia) 20
Jonuks mergų bijas (dviejų
veiksmų komedia) 20
Tėviškė (vienveiksmis drama-
tiškas veikalas) 20
Lietuvos varpeliai (muzikos

Pigiausios kainos. Didžiausia apsauga \$100.000

Skaitykite atydžiai!

Nesuduokite apgaudinėti triukšmingiemis me-
lagingiemis Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors
Jus užtikrina, paklauskit apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gyvancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeja gvaranija į Val-
stijos kasą. Pirm negu pavesite savo pinigus taupinimui arba pasiū-
timi Tėvyniui, pasiteiraukite kaip iš kuomi užtikrina Jūsų sunkiai
uždirbtą skatika. Sudėjan Valstijos kason Šimtų tukstančių dolerių
kaipo užtikrinimą Jums. Išsiminkite, jogei netikrojo bankierius
reik lenkta. Jūsų patarnavimams yra senas datyros Agentas, kuris:
Siužia 50 rub. už \$26.15, 100 rub. už \$51.90, 500 rub. už 259.40,
1000 rub. už \$518.00. Parduoda laivakortes į Europą ir į Ameriką.
Padaro kontraktus ir įgaliotimus (davierenastis) visą tą atlieka pigiai
atsakantai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakortų kainų.
Atsakinėjė greitai, o patarimai dykai.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausios kainos. Didžiausia apsauga \$100.000

Palemonas ir Giržduta. (Apy-
ka eilemis) 45
Puota — Nuskintas tiedas. (Dvi
apysakos) 10

Pagieža — Jurgis Durnelis. (Dvi
apysakos) 20

Pirmoje Gegužės Sapnas 15

Ponas Bartkus. (Eilės) 10

Pažvelgus atgas. (Romae) \$1.00

Lietuviai tauta. Tomas I \$1.50

Apdaryta \$2.00

Lietuviai tauta. Tomas II \$1.75

Apdaryta \$2.25

Abu tomai apdaryti į vieną \$4.25

Lietuviškos dainos iš visur „Junk-
to“ \$2.00

Lengvas dūdas, pačiam per save
pramokti rašyti 10

Mythai, pasakos ir legendos že-
maičių 50

Mūsų Diečių. (Per ką Lietuva ken-
čiai) 15

Kaip valstiečiai kovojo už žemę ir
laivę 15

Kaip apsivesti ir laimingai gyven-
ti 15

Kaip darbo žmonėms išsiliuosoti 10

Keletas žodžių apie lietuvius ir
naudingi pamokinimai 15

Knygelė dėl lietuviškų kareivių
KISENINE KNYGA.

dėl kirpėjau arba siuvėjau pažymui
kvormi ir kirpimui vyriškai, drabužių
50 puslapių. Gražiai apdaryta. Pre-
kė \$4.00

Tokia pat knyga del moteriškų dra-
buzių. Prekė \$4.00.

Amerikoje 10

Laima ir planetos 25

Lietuvos Istorija Knyga I \$1.50

Apdaryta \$2.00

Lietuvos Istorija. Knyga II \$1.50

Abi drūtai apdarytos į vieną
tomą \$4.00

Inteknė dantų ant žmogaus gyve-
niomo 10

Herbertas Spenceris. Trumpa per-
žvalga jo philosphijos 15

Istorija Septynių Mokytojų 50

Ideja ant mėšlynio. Apsaka mūsy
dienu 10

Kur mūs išgamymas? 20

Kunigija ir svetiška valdžia 15

Keletas minčių apie mirties hausmę 10

Istorija apie gražią Katruką 10

Istorija katalikų bažnyčios \$1.00

(Dvi apysakos) 30

Apšvietimas 10

Gutė. (Eilės) 10

Girtuolių Adynos 10

Graudys Verksmai 10

Herbertas Spenceris. Trumpha per-
žvalga jo philosphijos 15

Istorija Septynių Mokytojų 50

Ideja ant mėšlynio. Apsaka mūsy
dienu 10

Kur mūs išgamymas? 20

PASIDUODA.

Pasiduoda bučernia, geroj vietoj, apgyvento vien tik lietuviu ir lenkais; priežastis pardavimo — savininkas išvažiuoja ant kontrū (ant ukes), del silpnumo sveikatos. Pardinodu labai pigiai. Norėdami dažinoti, klauskit pas.

J. Lutkauskas,
227 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

Pasiduoda vyrišku aprėdalu (Gents' Furnishing) krautuvė; labai geroj vietoj lietuviu ir lenkais apgyvento. Pasiduoda pigiai. Savininkas supažindžia biznui būt vieną, kai pirkus minėta krautuvė. Norėdami dažinoti, klauskit pas.

A. M. Martus.
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

SKAITKYKITE O TURESITE NAUDA.

Pigiausia vieta vien tik išsiuntinėjimo visokių daiktų, kaip tai: laikrodžiai, laikrodžiai ir visokiu sidabriniai ir auksiniai daiktai. Lietuvišku rekomenduoti (voluku) dėl Edisono arba Columbia Phonograph. Britvių geriausio išdrabimo, stereoskopu, operos žiuronių, magnifying stiklių, literų gumininių su kuriom galima atspausdinti visokius laikus, tiketius ir t. Skrynelė 94 colig ilgio ir 6 plėčio kurioje taipinasi be biskio tukstantis litų su numeriu ir visi reikalingi iñrankiai dėl drukavimo. Kaina \$1.95 Penkiolika magičių ir juokingų šukų 1 doleris ir 15 centų stampomis dėl prisiuntimo. Teipgi pristatom visokius daiktus dėl krautuvninkų, pedilių arba agentų už žemėsias pabrikos arba Wholesale kainas. Jeigu norite katalogo tai prisiskrite už 2c. stampa!

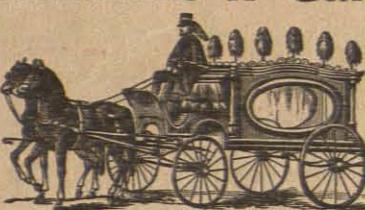
Adresas: K. J. KRAUCHELUN,

Brooklyn, N. Y.

Telephones 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir
Laidotuviai
Direktorai.

Laidojame
Numirelius
ant visokiu
Kapiniu.

PARSAMDOME KARIETAS
veselioms, krikštynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukit ypatiškai
ar per telefona.

227 Bedford Ave. (V. Daunor's name)

Brooklyn, N. Y.

ISZGYDYKIT SAVO RUMATIZMA!

Urbano Rumatizmo vaistai pagelbės nuo visokio Rumatizmo: kaip kaulinio, muskulino, sciaticos teip ir nuo visu kity ligų. Šimtai žmonių sunėra laiškai dėkavodosi už mano geras gyduoles. mano gyduoles nepasigydysite: bet vartokite, o rasite teisybę mano apskelbiame ir išsigydyma mano vaistuose.

Vaistai kaštuoja viena doleri (\$1.00), o su prisiuntimu 25 centai daugiau.

Su guodone

FRANAS URBANAS, Aptiekarius,

151 Metropolitan Ave. (cor. Berry St.) BROOKLYN, N. Y.

151 Metropolitan Ave. (cor. Berry St.) BROOKLYN, N. Y.

Kaip pasilikti Amerikos pilieciu.

Knygutė Lietuviškoj ir Anglijkoj kalbose. Turinys: Istatymai apie pilietystę, klausimai ir atskaimai kaip išsiimti popierius. Sveniuoj Valstijų konstitucija, neprigulymybės deklaracija ir konfederacijos straipsniai. Amerikos Lietuvių Klubas, matydamas reikala, išleido virš minėtą knygę kurių cienia yra 25c. Užsisakydami knygą pinigus siūlykite per Money Order arba krasos ženklielias, ant šito adreso:

LITHUANIAN AM. CITIZENS CLUB

Brooklyn, N. Y.

Telephone 1295 Greenpoint.

P. BUTKUS

LIETUVIŠKAS GRABORIUS

(Undertaker).

Išsamuojuojas iñaidotuvio Direktorius. Karietos iñaidotuvės, veselioms ir krikštynoms. Lietuviu, kreipkitės reikale pas lietuvių.

Mano gyvenimo ofisai atdaras diena ir nakti.

213² BERRY ST.

Branch Office 48 Hudson Ave.

BROOKLYN, N. Y.

GERA PROGA!

Gramatika angliskos kalbos mokykis be mokytojo (apdaryta) \$1.00

Vaiku Drangus arba kaip mokykis skaityt ir rašyti be mokytojo..... 15c

Naujas Budas mokykis rašyti be mokytojo..... 10c

Arifmetika mokinimuisi rukundu, su paveikslais (apdaryta)..... 35c

Viso \$1.60

Kas atsius iškirges šiaip apgarsi, nėra iš "Vienybės Lietuvninku" ir \$1.00 per money order, tai gaus visas 4 knygias 60c. pigiau.

P. Mikolainis
Box 62 New York City

PIRMAS
LIETUVIŠKAS
Fotografistas
ir Maliorius
Geras darbas.
Vidutiniška cienia.
G. BENSON,
228 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

DIDELIS LIETUOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspaustintas ant dailaus, sliudus popierius, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mašpa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygine, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas igyti tą ŽEMLAPI ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlį exempliorių.

Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str.,

Brooklyn, N. Y.

Nik. P. Zelwys

Lietuviškas graborius.

Ebalsamuojojas ir laidotuvius Direktorius. Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynams.

Offices ir gyvenimais:

1034 Bank Street,
Waterbury, Conn.

Lietuvių, krepkūtis reikale.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.
F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos

BATHS
PIRTYS

274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)

BROOKLYN, N. Y.

Perejro į naujas rankas ir viskas gerai prižiūrima. Užsakite ir persitirkinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

Teisingiausia
Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES
ant geriausiu ir greičiausiu Lai-
vų, keleiviai visados bus už-
nėdintais.

SIUNČIU PINIGUS
i visas dalis sveto kuo-greiciu-
stai ir pagal pinigų kursą. (Sto-
viniu po kaucija \$30,000.)

Teipgi Pinigus priimti kurie
nor pasidėt dėl apsaugojimo ir
ant kiekvieno pareikalavimo juos
sugražinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS,
Skaniaus ir sveikaus visoki gė-
rimai, per tai visados svečių pil-
na, kiekviena draugiškai ir malon-
iai visados pavažina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-R)

Telephone 2762 Greenpoint.

Daktaras Brandsteinas

Turėjė praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyn, N. Y., atidarė ofisą.

103 So. 2-nd Str., kampus Berry Str.

Gydau naujausiu būdu ligas vyry, motery ir kudikių. Specialistas prie ligų
chroniškų (išsenėjusių).

Valandos priėmimo liganui: Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks,
Caveats, Copyrights and Labels registered,
for TWENTY YEARS' PRACTICE. Highest references,
Send model, sketch or photo for free report
on patentability. All business confidential.
HAND-BOOK FREE. Explains every thing. That
will tell you how to get a Partner, explains best
mechanical movements, and contains 200 other
subjects of importance to inventors.
Address,
H. B. WILLSON & CO. Patent
Attorneys
Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

PUIKUS HOTELIS

Andrius Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka,
elius, porteris, visoki vynai ir kve-
pianti cigarai.

Lietuviai vietinių ir atvažiavę iš ki-
lų, neamirškit šios puikių vienos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priėsai Central Dypa

14 metų senas laikraštis

KATALIKAS

Išeina kas Ketverga, Chicago, III.

Laikraštis "Katalikas" 12-kos puslapiai, didžiausio formato, redaguojamas geriausią redaktorių, talpina raštus geriausią raštininkų ir visuomet telpa visokį žinių iš Didžiosios Lietuvos, Prusu arba Mažosios Lietuvos, Amerikos ir abelnių iš viso pasviečio.

"Kataliko" prenumerata Sūviénytose Valstijoje Šiaurės Amerikos:

Metams \$2.00, pusei metų \$1.00

Kanadoje ir Meksiko:

Metams \$3.00, pusei metų \$1.50

Rosijoje, Lietuvos ir kitose užrubežinėse viešpatystėse:

Metams \$3.00, pusei metų \$1.50

Užsirašyti "Kataliką" galima kiekviename laike.

Užsirašant "Kataliką" reikia drauge ir prenumerata siųsti per pačio Money Orderj arba pinigus registruotam laiške ant išeistojo rankų, adresuojant šteip:

J. M. TANANEVICZIA
3249-53 S. Morgan St.,
Chicago, III.

Rašykite tuoju, o gausite vieną "Kataliko" numerį ant pažiuros veltui.

VISIEMS DEL

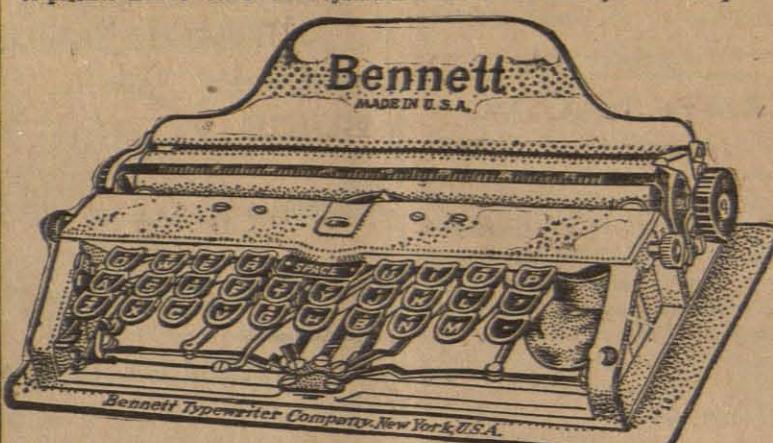
GEROVES!

Mūsų viengenčiai skaito visokius raštus, kaip menkesnių, taip ir geresnių raštojų, bet tankiai atsakalo, kad raudasi suvisai ne suprantami žodžiai, kuriu be tam tikro vadovėlio jokiu būdu negalima suprasti. Todėl mės kiekvienam patariame nusipirkti Svetimų ir sesuprantamų žodžių žodynį, kuris skaitytojui gali labai daug pagelbėti, susitikus nesuprantamus žodžiams. Kaina tik 35 cent. Galima gaut pas:

J. J. PAUKŠTIS Co.
120 Grand St., Brooklyn N.Y.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00

Bennett Typewriter yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašines. Ji yra su universaliskais, raktais, teip kaip mašinos už \$100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirtos plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuoja nuo kaspino.

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima varioti popiera 8 ir pusė colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklius. Volelis su literomis mainosi ir tokiu buantu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalinių, sveria 3 ir puse svoro. Sudėta iš labai puikiai skrynelė ir ja galima nešiotis rankoje, arba klišeniuje. Ji yra netikta naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

ŽMIJECZNIK

Geriausias Linimentas arba PAIN EX-
PELLERIS ant sveto nuo visokų gal-
vos skaudžių, KAULŲ, PERŠALIMO,
REUMATIZMO, STRĒNUOPES,
SAUSGELŪ, KAKLO, GALVOS SU-
KIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasi-
gelbėti, nejieskoks rodos pas kokus ne-
mokinčius žydelius ar kryžiokus savo
priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai pa-
rašyk pas savo locin ventiant, reikala-
damas tikrų grynu ir gydantį vaistą
pas.

ALBERTA G. GROBLEVSKIS,

Plymouth, Pa.
garsu dirbę „Lenkių ir Lietuviškų gyduolių”, o persitirkinsi, kad neiš-
siliai veltui ir ant apgavysčių savo sun-
kiai uždirbtu.

Turime gyduoles nuo visokų ligų, ko-
kių tiktais randasi ant sveto teip dėl
senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyru ir
moter.

„Lenkiškai-Lietuviški“ vaistai jau
tukstančius padarė sveikais – išgydys
Tavel.

Ypatingai SLAPTAIS ligas gyduome ir
gilioje slaptoje užlaikome, kaip kuniag
ispaižinti.

Dėl jeigu trokšt tikros gydytojai
pagelbos, aprašyk savo negerovę, aškiai
ir su smulkmenomis, pridék 2 centu ant
atsakymo laiškui, o niekuomet to nesi-
gailėsi.

Adresas:
Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Nepamirškit Tautisko Namo!

Ertai, daili salė mitingams, ve-
selioms, teatramis ir baliams.
Gardi degtinė, šviežias alus,
kvėpia cigarai, skanus užkan-
džiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

A. RAZUTIS
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

H. B. ROSENSON,
817-819 Grand St.,
Telephone, 1102 W. msburgh

PRIETELIAI LIETUVIAL

12 dideliu ir 12 mažu,

NEW YORK CITY

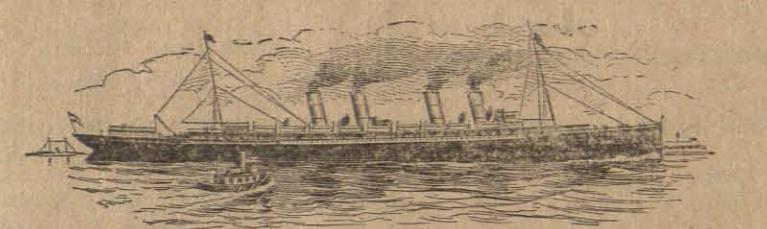
287 Broadway Kampas Reade Gatvės

New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

Bischoff's Banking House

287 Broadway Kampas Reade Gatvės

New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

NEW YORK CITY

287 Broadway Kampas Reade Gatvės

New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS

– pas –

JonaKulboka

SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA,

VISOKI VYNAI,

KVEPTANTI CIGARAI.

74 Grand st., Brooklyn, N. Y.

(kampus Wythe ave.)

Office Phone Peoples 37

Bell 47

Residence Peoples 1100

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lie-
tuvių advokatas pabaigę Pennsylva-
nijos Universitetą), užsiima varymu
prvy visuose teismuose.

Offisas rumuoje 47-48-49 Bennet
Building, kampo Public Square ir
North Main Street, WILKES-BARRE,
PENNA.

Office Phone Peoples 37

Bell 47

Residence Peoples 1100

ATYDAI KRIAUCIU!!!

Lietuviška knyga, kirpimui viršiu drabu-
ziu, su 25 bražiniams ir 15 pavelsių, 50 pus-
lų. Prekė \$4.00. Tokia pat knyga-moterišku
drabužiu. Prekė \$4.00.

Užsakant abi skyliu, prekė \$7.00.

Šitos knygų yra tikrai, kuri žinoti gerai
kriauciu. Neturėjimai drabužių sūkny-
reikiška nustumimą nuo savęs geresnio uždar-
bio ir pasekmės pramonystėje.

Duodu Lekejai Kirpimui.

Pinigus slūgti per „Money Order“. Reikala-
jant atsakymo visados priglausti už 2e. Stamp

J. TOPILIS

120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuškos Parodos už rupe-
stingą ir artistišką išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPŲ,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARŠALKINIŲ
LAŽŲ IR TEIP T